

Anders Repnell

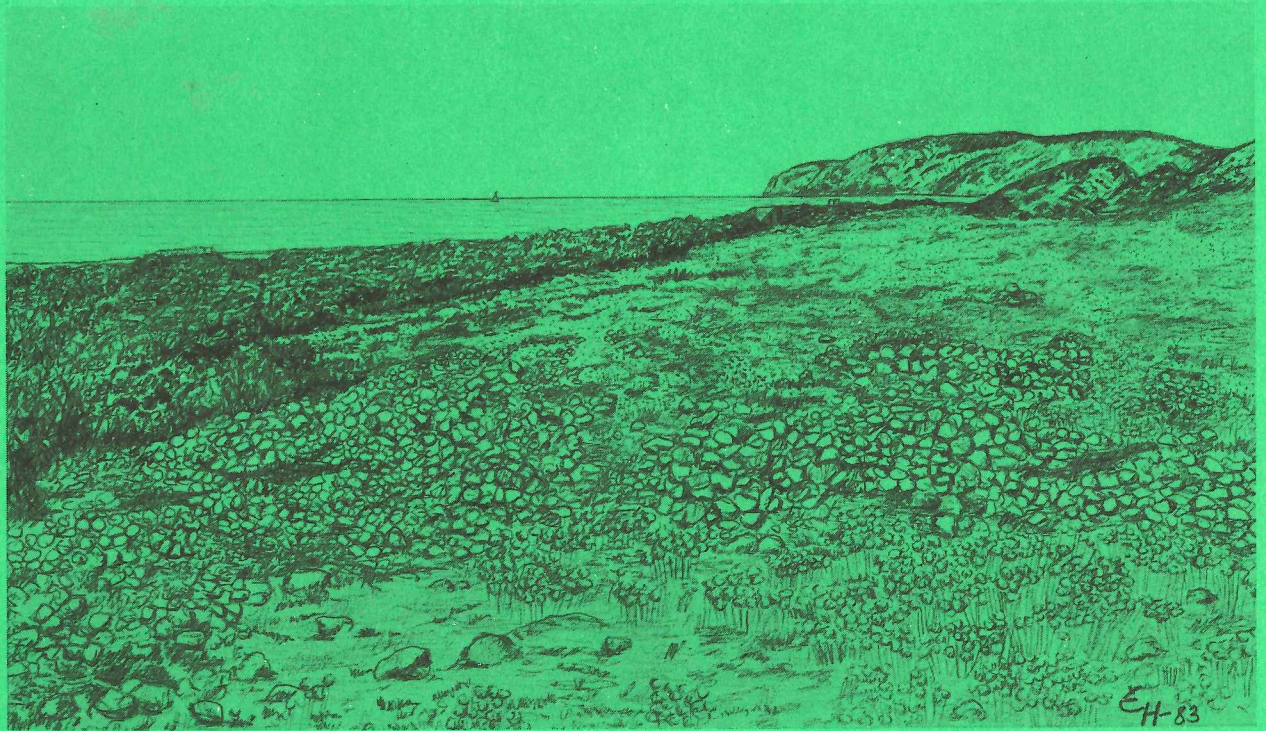
LÄNSSTYRELSEN I MALMÖHUS LÄN

NATURVÅRDSENHETEN

MEDDELANDE NR 1983:3

MÖLLEHÄSSLE NATURRESERVAT

Författarna är ensamma ansvariga
för
rapportens innehåll och bedömningar

MÖLLEHÄSSLE NATURRESERVAT

Ingmar Martinsson:
Markhistoria och vegetation.

Paul Eric Jönsson:
Fågelfauna

INNEHÅLL

A. MARKHISTORIA OCH VEGETATION

	Sid
1 INLEDNING	1
2 UNDERSÖKNINGSOMRÅDET	2
2.1 Läge	2
2.2 Geologi och topografi	2
2.3 Klimat	3
2.4 Hydrologi	4
3 MARKHISTORIA	6
4 METODIK	10
4.1 Vegetationsanalys	10
4.2 Vegetationskartering	11
4.3 Nomenklatur	11
5 VEGETATION OCH FLORA	12
5.1 Träd- och buskskikt	12
5.2 Fält- och bottenskikt	13
5.2.1 Blockmarksvegetation	13
5.2.2 Strandängsvegetation	14
5.2.3 Fuktängsvegetation	14
5.2.4 Fukthedsvegetation	15
5.2.5 Torrängsvegetation	16
5.2.6 Torrhedsvegetation	17
5.2.7 Högörtvegetation	18
5.2.8 Vegetationen i dammarna	19
5.2.9 Kärrvegetation	20
5.2.10 Tångvallvegetation	20
5.2.11 Vegetation under buskar	21
5.2.12 Vegetation på nedlagd åkermark	21
5.2.13 Vegetation på kulturbetesmark	22
6 KLOCKGRODAN, BOMBINA BOMBINA, INOM MÖLLEHÄSSLE NATUR- RESERVAT - EN SAMMANFATTNING AV PUBLICERADE ARBETEN	23
7 NATURVÅRDSSYNPUNKTER	26

	Sid
8 REFERENSER	29
8.1 Litteratur	29
8.2 Kartor	30
BILAGA 1 ÖVERSIKTSTABELL ÖVER VEGETATIONEN INOM MÖLLEHÄSSLE NATURRESERVAT	31
2 ARTFÖRTECKNING FÖR MÖLLEHÄSSLE NATUR- RESERVAT	38
3 ÖVERSIKTSKARTA	45
4 UNDERSÖKNINGSOMRÅDET	46
5 MARKANVÄNDNING 1812, 1815-20	47
6 MARKANVÄNDNING 1911	47
7 MARKANVÄNDNING 1980	48
8 PROVPUNKTER FÖR VEGETATIONSANALYS OCH VATTENSTÅNDSMÄTNING	49
9 VEGETATIONSKARTA	50
B. FÅGELFAUNA	51
1 INLEDNING	52
2 INVENTERINGSMETODIK	53
3 RESULTAT AV INVENTERING 1980	54
4 UNDER FLERÅRSINVENTERING ANTRÄFFADE FÅGELARTER	55
5 SAMMANFATTNING	76
5.1 Häckfåglar	76
5.2 Rastande sträckare	77
5.3 Övervintrare	77
6 NATURVÅRDSSYNPUNKTER	79
7 LITTERATUR	80
FIGUR 1 Översiktskarta	81
" 2-21 Utbredningskartor för 28 fågelarter	82
TABELL 1 Häckfåglar 1980	102
" 2 Sjöfågelräkningar på kuststräckan Lerhamn - Mölle 1973-80	106

A. MARKHISTORIA OCH VEGETATION

Ingmar Martinsson

1 INLEDNING

Fem vattensamlingar belägna vid Skånes nordvästkust strax söder om Mölle fridlystes som naturminnesmärke 1951 till skydd för klockgrodan. De utgjorde då den sista kända lekplatsen i Sverige för denna art. Strandområdena kring dammarna avsattes 1956 som naturminne för att bevara miljön kring dammarna med strandängar och fukthedar med också i övrigt värdefullt växt- och djurliv och för att bibehålla det öppna strandområdet fritt från bebyggelse. I enlighet med nu gällande naturvårdslagstiftning har detta område överförs till naturreservat. Det omfattar den s k Mölle fälad med marker tillhöriga Möllehässle och Vattenmöllan och benämns numera Möllehässle naturreservat.

Föreliggande undersökning av naturreservatet har utförts på uppdrag av naturvårdsenheten vid länsstyrelsen i Malmöhus län. Fältundersökningarna har huvudsakligen utförts under perioden maj-september 1976.

Undersökningen skall enligt uppdraget utgöra underlag för upprättande av skötselplan för området och har omfattat:

1. Dokumentation av naturtyper och växtsamhällen.
2. Belysning och kartläggning av områdets tidigare markanvändning.
3. Undersökning och dokumentation av djurlivet med särskild inriktning på fåglar och groddjur.

Denna utredning behandlar främst de markhistoriska och botaniska naturförhållandena. Flera arbeten som berör groddjuren, främst klockgrodan, har publicerats under de senaste åren. En sammanfattning av dessa arbeten ges i rapporten. Undersökningen om fågelfaunan har utförts av Paul-Erik Jönsson och redovisas separat.

Ett särskilt tack riktas till John Kraft, som välvilligt ställt sitt undersökningsmaterial rörande Kullabygdens flora till förfogande och därvid åtskilligt kompletterat den i rapporten lämnade förteckningen över förekommande kärlväxarter inom området.

Ingmar Martinsson

2 UNDERSÖKNINGSOMRÅDET

2.1 Läge

Möllehässle naturreservat, omfattande ca 55 ha, utgör ett ca 2,5 km långt och 200 - 300 m brett betat strandområde huvudsakligen beläget väster om gamla järnvägslinjen mellan samhällena Mölle och Lerhamn i Brunnby socken, Höganäs kommun (bilaga 3 och 4). Området återfinns på topografiska kartbladet 3B Höganäs NO och på ekonomiska kartbladet 3B 8j Krapperup.

2.2 Geologi och topografi

Berggrunden utgöres i den norra delen av s k Kågerödsformation , en avlagring från triasperioden (ca 200 miljoner år sedan) bestående av konglomerat, sandstenar, leror m m, som utgör vittringsprodukter från urberget. Områdets södra delar berörs av avlagringar från perioden ordovicium (ca 400 miljoner år sedan) som innehåller lerskiffrar och en del kalkstensbankar (Glimberg 1960).

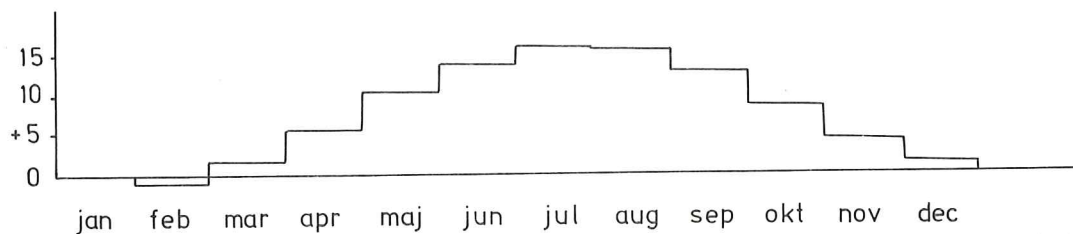
De lösa jordlagren, ursprungligen dittransporterade av inlandsisen har genom vattnets verkan omformats och förflyttats. Själva kustlinjen kan betecknas som en mycket oregelbunden flackmoränkust (Behrens 1960). I själva bränningszonen ligger i allmänhet strödda, renspolade block, men flerstädes förekommer även större blockanhopningar. Något längre inåt land utbreder sig omfattande klapperstensfält.

Över större delen av området består dock jordarten av finare material, där grus och sand dominerar.

Terrängen uppvisar en relativt jämn stigning från stranden och inåt land. De högsta delarna är belägna ca 10 m över havet. På denna nivå framträder tydligt, särskilt i områdets norra del, strandvallar från Litorinatiden.

2.3 Klimat

Klimatet påverkas av närheten till havet, som innebär ett utjämnat temperaturklimat med relativt sett kalla vårar och varma höstar. Medeltemperaturen för årets månader har för perioden 1901-30 beräknats enligt diagrammet nedan. (Atlas över Sverige 1953).

För samma period har årstidernas längd beräknats till:

våren ($0-+10^{\circ}$)	80 dagar.	Börjar 20 februari.
sommaren ($>+10^{\circ}$)	140 dagar.	Börjar 10 maj.
hösten ($+10-0^{\circ}$)	100 dagar.	Börjar 1 oktober.
vintern ($<0^{\circ}$)	40 dagar.	Börjar 10 januari.

Den enda egentliga vintermånaden är februari. Under perioden 1901-30 hade den kallaste februarimånaden en månadsmedeltemperatur på -6° .

Vegetationsperioden, beräknad som antal dygn under vilka medeltemperaturen är 3° och högre, beräknas till ca 240 dygn, från 25 mars till 25 november.

Årsnederbörden för perioden 1901-30 uppgick till i medeltal ca 550 mm. Under samma period var årsmedeltemperaturen i medeltal $+6^{\circ}$ och antalet solskenstimmar per år ca 2000.

Vegetationsperiodens humiditet har enligt Martonnes index beräknats till ca 30, dvs Möllehässle är beläget inom ett område med kontinentalt (tämmligen torrt) klimat.

Under avsnittet klimat bör också påpekas vinden, som i kustnära områden har en mycket stor betydelse för isynnerhet vedväxternas utformning. Den förhärskande vindriktningen inom området är västlig.

2.4 Hydrologi

De hydrologiska förhållandena inom naturreservatet kännetecknas i stora drag av en zonerings från havet och inåt land, med fuktiga, vid högvatten översvämmade strandängar närmast vattnet, med måttligt fuktiga partier i de centrala delarna och med torra ängsmarker längst inåt land. En rätt komplicerad "mikrotopografi" och en del bäckflöden gör dock att avvikelserna från denna huvudregel är stora. Ett flertal sänkor i terrängen vattenfylls under nederbördsrika perioder.

Av de fem vattensamlingar som för klockgrodans skull fridlystes 1951 kan endast två eller tre betecknas som tämligen permanenta vattensamlingar eller dammar. De andra utgöres av under nederbördsrika perioder vattenfyllda fuktängspartier, eller av kärr där mera organogent material avsatts. Tillgången på vatten i dessa svackor är begränsad och detta gäller också för de egentliga dammarna.

I fem vattensamlingar inom området placerades pegrar ut i maj 1976. Vattennivån har sedan följts under sommaren och hösten 1976. Resultatet redovisas i nedanstående tabell, där P1 och P3 utgör peglarna i de som egentliga dammar utformade vattensamlingarna (jfr bilaga 8).

Vattendjup i cm

	P1	P2	P3	P4	P5
1976-05-20	39.5	27.0	34.0	23.0	11.5
1976-06-10	29.0	15.0	22.0	12.0	0
1976-07-16	0	0	0	0	0
1976-08-02	4.0	0	0	0	0
1976-09-07	0	0	0	0	0
1976-11-03	27.0	0	0	0	0

I maj månad fanns ett flertal vattenfyllda sänkor, många fler än de fem där peglar placerades. Alla var dock mycket grunda, med blott någon eller några decimeters vattendjup. Redan i juni hade flera av dem torkat ut och i juli var samtliga vattensamlingar helt torrlagda och saknade sedan i stort sett vatten under hela sommaren och hösten 1976. Även om man tar hänsyn till att sommaren 1976 var osedvanligt nederbördsfattig torde det f n snarare höra till regel än till undantag att dammarna torkar ut under sommarperioden. Redan på 1950-talet var samtliga vattensamlingar inom området torrlagda under torra somrar (Berglund 1976) och det är enligt ortsbefolkningen endast under extremt regniga somrar som dammarna nu är kontinuerligt vattenfyllda.

3 MARKHISTORIA

Med hjälp av äldre kartmaterial har markanvändningens historia under de senaste århundradena utretts inom Möllehässle naturreservat och dess närmaste omgivningar på Kullahalvön. Det material som funnits tillgängligt sträcker sig bakåt i tiden till slutet av 1600-talet och visar för naturreservatets del en för skånska förhållanden ovanlig kontinuitet. Inom större delen av reservatet har nämligen marken, liksom nu, utnyttjats som en betad strandfälad under hela denna period.

Den äldsta kartan, Gerhard Buhrmans karta över Skåne från år 1684, ger en bild av bl a skogarnas utbredning vid denna tid. Kartan är visserligen av översiktlig karaktär men visar ändå en för denna tid förvånadsvärd geografisk exakt-
het. Området kring "Mölle Läge" är helt öppet liksom, med ett par undantag när, för övrigt hela Kullahalvön (här betecknat som området nordväst om en linje mellan Helsingborg och Vegeholm). De enda skogarna inom detta område utgöres av två ekskogar norr om "Pålsköp" (Pålsjö) och vid Kulla Gunnarstorp samt en bokskog vid "Sveberg" (Svedberga kulle). Däremot anges t ex hela Kullaberg på denna karta som öppen mark. Det bör dock påpekas att lantmäterikartor från början av 1700-talet tyder på att lövskog bör ha funnits på vissa håll på Kullaberg under slutet av 1600-talet (se t ex Persson 1976).

Den 14-15 juli 1749 färdades Linné genom området på sin skånska resa (Linnaeus 1749). Han tycks dock mest ha blivit imponerad av den mängd fisk av mångahanda slag som fångades i fiskelägena "Mölleläje och Arillsläje, ... som höra under Krapparp", vardera med "40 rökar eller fiskare". Han ger nämligen i sin reseberättelse störst utrymme åt att beskriva

olika fiskarter, fiskeredskap m m. Några av hans övriga iakttagelser ger oss ändå, som vanligt, intressanta upplysningar om den natur han for igenom.

"Resan från Vigen till Lyktan eller yttersta udden av Kulla, över en besvärlig åkerväg jämte stranden, utom ordinär landsväg och gästgivaregårdar. Landet emellan Vigen och Kullen var slätt med flygsandsbotten, som överväxtes med ljung och kråkris. Kråkriset gjorde tuvor i lösa flygsanden i så motto, att riset höll sanden kvar och därigenom själv fortare växte. *Linum catharticum* växer på intet ställe i Sverige mer än här, där det är den allmännaste ört, så att om denna härliga medicinalväxten skulle bliva antagen uti apotekaretaxan, kunde apotekarne ingenstädes få henne lättare och ymnigare.

.... Fåren, som fiskarena äga, gå här ute med getterna hela vintertiden. Körne kallades här både *Prunus* och *Rosa*, som bägge allmänt läggas på gärdesgårdarne liksom sparr-ryttare att avhålla kreaturen och nästan folket .... Resan från Krapparp till Vegeholm, kvart 8. Vägen åt Ängelholm var god åkväg, men utan gästgivargård. Vägen strök från Krapparp i ostnordost över en steril och bar betesmark...."

Från början av 1800-talet har markhistorien studerats mera i detalj. Utvecklingen visas på bilagorna 5-7. För naturreservatets del har förändringarna, som tidigare nämnts, varit relativt små. Några intressanta iakttagelser kan dock göras.

Av den skånska rekognoceringskartan (bilaga 5) framgår att hela det markhistoriskt undersökta området vid 1800-talets början hade karaktären av ett öppet beteslandskap. I den södra delen övergick detta inåt land i ett sammanhängande lövskogsbälte från Lerhamn, förbi Krapperups slott och by norrut till Möllehässle by. Inägornas areal var förhållandevis liten. Dock kan nämnas att naturreservatets nordöstra

del av kartan att döma till skillnad mot nu låg inom inägo-
marken. Dammarna i reservatets norra och mellersta delar sak-
nas på 1810-talets karta, men detta är med all säkerhet ett
misstag, eftersom de tydligt finns angivna på en lantmäteri-
karta från år 1836. I övrigt kan noteras att bebyggelsen vid
denna tid med något undantag när låg väl samlad i Vattenmöl-
lans, Krapperups och Möllehässle byar och i de små fiske-
lägena Mölle och Lerhamn.

Av ekonomiska kartan från år 1911 (bilaga 6) framgår att om-
rådena innanför själva kustzonen kraftigt har omdanats fram
till denna tid. Nästan hela området har odlats upp. Även vissa
partier inom det nuvarande naturreservatet har blivit åker.
Uppodlingen tog sin början efter det att Laga skifte hade
genomförts åren 1836-37, då också bebyggelsen fick en betyd-
ligt mera spridd karaktär. Bl a har flera hus tillkommit inom
det område som senare avsattes som naturreservat. Den norra
delen av det tidigare nämnda lövskogsbältet har till stora
delar avverkats och till viss del odlats upp. I stället har
arealen för skogen och parken kring Krapperups slott utökats,
bl a på bekostnad av det tidiga 1800-talets åkermark. Järn-
vägen fram till Mölle har byggts.

Fram till dagens markanvändning (bilaga 7) har förändringarna
jämfört med 1910-talet varit relativt små. För naturreser-
vatets del har åkerbruket upphört på huvuddelen av de uppod-
lade delarna och vegetationen har här åter en rätt naturlig
ängs- och hedkaraktär (jfr vegetationsbeskrivningen). Även
på andra delar märks ett mindre intensivt utnyttjande av mar-
ken. Så t ex har flera skogsdungar kunnat växa upp på tidigare
åker- och ängsmark. Den mest påfallande förändringen är den
ca 6 ha stora damm, som anlagts för bevattningsändamål. Järn-
vägen till Mölle har lagts ned och den gamla banvallen nyttjas
istället som cykel- och promenadled. Trots detta har samhällena

Mölle och Lerhamn kraftigt expanderat. Dessa ökande människoskaror utsätter naturligtvis den öppna, lättillgängliga strandfäladen mellan de båda samhällena för ett allt större tryck.

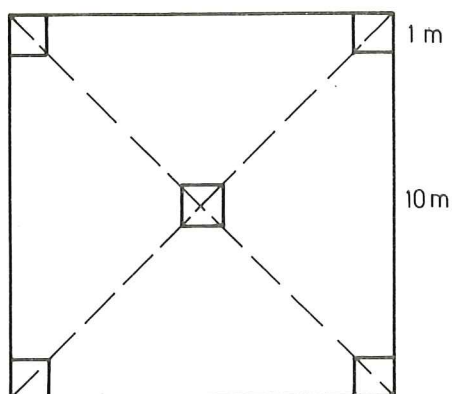
Den inte minst för groddjuren viktiga frågeställningen beträffande eventuell uttorkning av kustområdet under de senaste århundradena ger de markhistoriska kartorna vissa, om än ofullständiga upplysningar om. Man kan t ex konstatera att en bäck med kringliggande fuktpartier, som finns markerad på 1800-talets karta, inte längre kan spåras. Däremot har några påtagliga förändringar av övriga bäckar eller av vattensamlingar och kärr uppenbarligen inte ägt rum, fränsett att bäckarna i samband med uppodlingen av markerna innanför rätats ut och delvis rörlagts.

Med utgångspunkt från de förändringar som skett i området som helhet verkar det troligt att en viss uttorkning av området har skett främst under senare delen av 1800-talet, men att förändringarna därefter varit små. I vad mån eventuell landhöjning kan ha påverkat detta skeende under de bortåt 200 år sedan den första kartan upprättades är svårt att avgöra. Inte heller kan de eventuella effekterna av den under den allra senaste tiden tillkomna bevattningsdammen ovanför naturreservatet säkert anges.

4 METODIK

4.1 Vegetationsanalys

Inom växtsamhällen med stor utbredning, eller inom sådana som ur dokumentationssynpunkt bedömts som intressantast har en kombinerad stor- och småruteanalys använts. En eller två storrutor om 10 x 10 m har lagts ut subjektivt, på ett sådant sätt att de så bra som möjligt skall motsvara växtsamhällets genomsnittliga artsammansättning. I varje storruta har 5 smårutor om 1 m² utlagts systematiskt, en i varje hörn av storrutan och en i mitten, så som figuren nedan visar. Storrutornas lägen har markerats

på bilaga 8. Inom smårutorna har alla påträffade kärlväxter noterats. De vanligast förekommande mossorna har också antecknats. Artenas täckning har uppskattats enligt Hult-Sernander-Du Rietz' 5-gradiga täckningsgradskala.

Inom växtsamhällen med liten utbredning, eller inom sådana som bedöms som mindre intressanta ur dokumentationssynpunkt eller inom sådana där rutanalys rent tekniskt varit besvärliga att utföra har enbart en artlista över påträffade kärlväxter uppgjorts.

Vegetationsanalyserna redovisas i en översiktstabell (bilaga 1). Från rutanalyserna har för varje art beräknats frekvens och karakteristisk täckningsgrad, F.c. Frekvensen (F) anger sannolikheten i procent att påträffa arten inom en 1 m² stor ruta i växtsamhället. Den karakteristiska täck-

ningsgraden (c) har räknats som summan av mittvärdet för täckningsgradsklassen dividerat med antalet smårutor där arten uppträtt (Malmer 1962). Arter som enbart påträffats utanför någon analysruta har i tabellen markerats med +. Detta senare gäller också för växtsamhällen där enbart en artlista uppgjorts.

Alla påträffade växtarter finns i alfabetisk ordning förtecknade i bilaga 2. (Författaren och John Kraft).

4.2 Vegetationskartering

De vid vegetationsanalyserna urskilda växtsamhällenas utbredning har markerats på vegetationskartan (bilaga 9). Karteringsarbetet har utförts genom flygbildstolkning kompletterat med direkta fältstudier och markrekognoseringar. Härvid har en stor del av arbetet måst utföras i fält, eftersom de olika växtsamhällena i de flesta fall framträtt dåligt på flygbilderna (svartvita, skala 1:20000).

Som underlagskarta för vegetationskarteringen har använts en speciellt för detta ändamål framställd karta i skala 1:4000, som baseras på en uppförstoring av flygbilden.

4.3 Nomenklatur

Nomenklaturen för kärlväxter följer Weimarck (1963) med undantag av *Rubus fruticosus* coll, som avser hela komplexet med björnbärsarter, varav flera olika småarter torde förekomma inom området, samt *Alchemilla Vulgaris*, som avser *Vulgaris*-gruppens småarter (= *Alchemilla Vulgaris* L. 1753).

Namngivningen av mossor följer Krok-Almquist (1969).

5 VEGETATION OCH FLORA

5.1 Träd- och buskskikt

Egentliga träd saknas helt med undantag av några alar (*Alnus glutinosa*), som växer längs ett dike vid Vattenmöllan alldeles i kanten av naturreservatet och några låga och knotiga, tydligt betes- och vindpåverkade ekar (*Quercus robur*). Däremot sätter buskar och busksnår mycket starkt sin prägel på området. Två arter, en (*Juniperus communis*) och slån (*Prunus spinosa*) dominerar. Enen förekommer huvudsakligen inom den hedartade vegetationen (se nedan), både den fuktiga och, speciellt, den torra typen, där den täcker i genomsnitt ca 70% av markytan, men den förekommer också jämnt spridd inom områden med fuktängsvegetation. Slån (ofta tillsammans med nypon (*Rosa canina*)) hittar man företrädesvis inom områden med torrängsvegetation. Den växer också med förkärlek på rena blockmarker och är dessutom den vanligaste arten i buskagen på de stengården, som till stora delar inramar Möllehässle naturreservat. Både en- och slånbuskarna har ett lågt och krypande växtsätt, som präglats av västanvinden och ett långvarigt bete.

Vresros (*Rosa rugosa*) förekommer karakteristiskt i en smal zon innanför strandängsvegetationen, både på ren blockmark och inom mera finjordsrika avsnitt. Mera som kuriositet kan nämnas det exemplar av vejksel (*Prunus mahaleb*) som påträffats på blockmark.

Förutom ovan nämnda arter har följande vedväxter påträffats mer eller mindre sporadiskt inom området: Vårtbjörk (*Betula verrucosa*), trubbhagtorn (*Crataegus monogyna*), benved (*Euonymus europaeus*), ask (*Fraxinus excelsior*), vildapel (*Malus sylvestris*), sälg (*Salix caprea*), knäckepil (*Salix fragilis*), krypvide (*Salix repens*) och fläder (*Sambucus nigra*).

5.2. Fält- och bottenskikt

Olika växtsamhällen inom naturreservatet har urskilts på grundval av fält- och bottenskiktens artsammansättningar. Deras utbredning framgår av vegetationskartan (bilaga 9). Artsammansättningen i detalj redovisas i översiktstabellen över vegetationen (bilaga 1).

5.2.1 Blockmarksvegetation. *Crambe maritima* - *Sedum album* - samhället

Detta samhälle finns representerat inom grova blockanhopningar nära strandlinjen samt inom klapperstensfält, som har ganska stor omfattning längre inåt land. Utmärkande är det mycket grova underlaget med mycket litet finmaterial mellan blocken och stenarna. Den högre vegetationen finns enbart företrädd av ett litet antal (ca 35) arter, som växer i enstaka, spridda exemplar eller i mindre samlingar här och var. Bland de vanligaste och mest karakteristiska av dem kan nämnas strandkål (*Crambe maritima*), skörbjuggsört (*Cochlearia officinalis*), träjon (*Dryopteris filix-mas*), rävtörel (*Euphorbia peplus*), gul fetknopp (*Sedum acre*), vit fetknopp (*Sedum album*), klibbkorsört (*Senecio viscosus*), strandformen av smällglim (*Silene cucubalis* ssp *maritima*), åkermolke (*Sonchus arvensis*) och vårklynne (*Valerianella locusta*). Mycket iögonenfallande är den blåblommiga, kulturspridda murrevan (*Cymbalaria muralis*), som utbreder sig över stora områden. Bland kulturspridda arter kan också nämnas kaukasiskt fetblad (*Sedum spurium*) samt det exemplar av vejksel (*Prunus mahaleb*) som omnämns ovan. Av buskar i övrigt finns vresros i de strandnära områdena och slån på klapperstensfälten längre inåt land.

I bottenskiktet saknas mossor helt i detta samhälle. Däremot förekommer rikligt med lavar. Någon analys av dem har inte gjorts i denna undersökning. Nämnas bör dock strandbrosklaven (*Ramalina siliquosa*), som är mycket vanlig på blockens nordsidor.

5.2.2 Strandängsvegetation. *Glaux maritima* - *Juncus Gerardii*
- samhället.

Samhället förekommer i en mer eller mindre smal zon, beroende på hur flack stranden är, i stort sett längs hela reservatets strandlinje innanför de yttre blockanhopningarna. Även inom växtsamhällets utbredning förekommer normalt rikligt med spridda block och samhället finns representerat mellan blocken, där finmaterial avsatts.

Det är framför allt närheten till havet som präglar samhällets artsammansättning. Det översvämmas normalt vid högvatten. Artantalet är också inom detta samhälle lågt, ca 35.

Två arter, strandkrypa (*Glaux maritima*) och salttåg (*Juncus Gerardii*) dominerar stort. Andra mycket vanliga arter är krypven (*Agrostis stolonifera*), trift (*Armeria maritima*) som fysiologiskt är speciellt framträdande, vidare dvärgarun (*Centaurium pulchellum*), skörbjuggsört (*Cochlearia officinalis*), agnsäv (*Eleocharis uniglumis*), rödsvingel (*Festuca rubra*), höstfibbla (*Leontodon autumnalis*), gulkämpar (*Plantago maritima*), vitklöver (*Trifolium repens*) och havssälting (*Triglochin maritimum*). Nämnas kan också strandkämpar (*Plantago coronopus*), en sällsynt art som förekommer sporadiskt inom samhället.

Samhället är helt fritt från buskar. Även bottenskikt i form av såväl mossor som lavar saknas helt.

5.2.3 Fuktängsvegetation. *Carex panicea* - *Succisa pratensis*
- samhället

Inom mycket stora delar av reservatets centrala, fuktiga partier utbreder sig ett växtsamhälle, som växtekologiskt kan karakteriseras som en artrik fuktäng, på gränsen till kalkfuktäng, med tydlig maritim prägel. Ca 90 fältskiktsarter har noterats vid analyserna. De dominerande är framför allt hirsstarr (*Carex panicea*), blodrot (*Potentilla erecta*), brunört

(*Prunella vulgaris*) och vitklöver (*Trifolium repens*). Bland andra vanliga och karakteristiska arter kan nämnas plattsäv (*Blysmus compressus*), darrgräs (*Briza media*), hundstarr (*Carex nigra*), rödklint (*Centaurea jacea*), ryltåg (*Juncus articulatus*), gulkämpar (*Plantago maritima*), vanlig smörblomma (*Ranunculus acris*) och ängsvädd (*Succisa pratensis*). Fläckvis förekommer orkidéerna majnycklar (*Dactylorhiza majalis*) och nattviol (*Platanthera bifolia*) liksom gullviva (*Primula veris*).

I bottenskiktet märks framför allt mossorna *Calliergonella cuspidata* och *Campylium stellatum*.

Ett glest buskskikt av en, vars genomsnittliga krontäckning är ca 5% utgör också ett karakteristiskt inslag över stora delar av samhället.

Utmärkande för fuktängen är också en markerad tuvighet. Uppe på tuvorna, där markförhållandena är väsentligt torrare, finns ofta en artsammansättning som mera liknar torrängens (se nedan).

En annorlunda typ av fuktängsvegetation finns i de mindre sänkor i terrängen, som normalt vattenfylls under mer eller mindre korta perioder vid riklig nederbörd. Fältskiktet domineras här av krypven (*Agrostis stolonifera*) och brunven (*Agrostis canina* ssp *canina*).

5.2.4 Fukthedsvegetation. *Nardus stricta* - *Empetrum nigrum* - samhället.

Inom några mindre områden i reservatets norra del med en markfuktighet motsvarande fuktängens, finns ett växtsamhälle, som visserligen har många gemensamma arter med fuktängen, men som ändå i väsentliga stycken starkt avviker från denna. Samhället tillhör enligt växtekologisk terminologi hedserien. Jämfört med fuktängen är det betydligt artfattigare (ca 65 fältskiktsarter har noterats). Dominerande är hundstarr (*Carex nigra*), kråkris (*Empetrum nigrum*) och stagg (*Nardus stricta*). Andra

vanliga och karakteristiska arter är nysört (*Achillea ptarmica*), rödven (*Agrostis tenuis*), hirsstarr (*Carex panicea*), åkerfräken (*Equisetum arvense*), knapptåg (*Juncus conglomeratus*), knippfryle (*Luzula campestris*), blodrot (*Potentilla erecta*) och knägräs (*Sieglingia decumbens*). Björnbär (*Rubus fruticosus coll*) är fläckvis mycket vanligt.

I bottenskiktet är mossorna *Calliergon cordifolium*, *Dicranum scoparium*, *Pleurozium Schreberi* och *Leucobryum glaucum* vanliga.

Ett relativt tätt buskskikt av en utgör ett karakteristiskt inslag. Enarnas genomsnittliga täckning kan uppskattas till ca 20 %.

Också inom fukthedens utbredningsområde finns gott om smärre sänkor som periodvis vattenfylls. Karakteristiska fältskiktsarter i dessa är bl a brunven (*Agrostis canina ssp canina*), krypven (*Agrostis stolonifera*), hundstarr (*Carex nigra*), spikblad (*Hydrocotyle vulgaris*), grodpilört (*Polygonum amphibium*) och agnsäv (*Eleocharis uniglumis*).

5.2.5 Torrängsvegetation. *Festuca ovina* - *Armeria maritima* - samhället.

Det jämte fuktängen utbredningsmässigt mest betydande växtsamhället är det torrängssamhälle med tydlig maritim prägel, som intar reservatets högre och torrare delar. Det är också jämte fuktängen det artrikaste samhället (ca 95 fältskiktsarter har noterats). Samhället växer på ett relativt grovt substrat av huvudsakligen grus och sand, som på många ställen enbart består av ett mycket tunt lager som ansamlats ovanpå klappersten.

Den dominerande arten är fårsvingel (*Festuca ovina*). Fysionomiskt mest framträdande är emellertid trift (*Armeria maritima*). Andra mycket vanliga och karakteristiska arter är röllika (*Achillea millefolium*), rödven (*Agrostis tenuis*), liten blå-

klocka (*Campanula rotundifolia*), hönsarv (*Cerastium holosteoides*), vårstarr (*Carex caryophylla*), gulmåra (*Galium verum*), gråfibbla (*Hieracium pilosella*), rödklint (*Centaurea jacea*), käringtand (*Lotus corniculatus*), knippfryle (*Luzula campestris*), svartkämpar (*Plantago lanceolata*), revfingerört (*Potentilla reptans*), rödsyra/ängssyra (*Rumex acetosella/tenuifolius*), vitklöver (*Trifolium repens*), backtimjan (*Thymus serpyllum*) och ängsviol (*Viola canina*). Mycket karakteristiska men inte lika vanliga är bl a sandnarv (*Arenaria serpyllifolia*), jordtistel (*Cirsium acaule*), brudbröd (*Filipendula vulgaris*), puktörne (*Ononis repens*), bockrot (*Pimpinella saxifraga*) och jordklöver (*Trifolium campestre*). Fläckvis förekommer gott om Sankt Pers nycklar (*Orchis mascula*).

I bottenskiktet är mossorna *Dicranum scoparium*, *Hypnum cupressiforme*, *Pohlia albicans* och *Rhytidiadelphus squarrosus* mycket vanliga.

Inom de mest extremt torra partierna utgör vårtåtel (*Aira praecox*) och luddlösta (*Bromus hordeaceus*) jämte mossorna *Ceratodon purpureus* och *Polytrichum juniperinum* de mest karakteristiska arterna. Denna variant föregår den mera normala torrängsvegetationen i kanterna av klapperstensfälten, efterhand som finmaterial ansamlas mellan stenarna. Denna successionsprocess är dock mycket långsam.

Torrängen karakteriseras också av ett glest buskskikt av slån och i viss mån nypon.

5.2.6 Torrhedsvegetation. *Festuca ovina* - *Calluna vulgaris* - samhället.

Inom några torra, mindre områden i reservatets norra del finns ett växtsamhälle med klart hedartad karaktär. Samhället är relativt artfattigt (ca 40 fältskiktsarter har noterats). Dominerande fältskiktsart är fårsvingel (*Festuca ovina*) men mycket vanliga är också bl a röllika (*Achillea millefolium*),

rödven (*Agrostis tenuis*), ljung (*Calluna vulgaris*), liten blå-klocka (*Campanula rotundifolia*), pillerstarr (*Carex pilulifera*), kruståtel (*Deschampsia flexuosa*), stenmåra (*Galium saxatile*), gulmåra (*Galium verum*), gråfibbla (*Hieracium pilosella*), flockfibbla (*Hieracium umbellatum*), knippfryle (*Luzula campestris*), käringtand (*Lotus corniculatus*), ängsgröe (*Poa pratensis*), blodrot (*Potentilla erecta*), knägräs (*Sieglingia decumbens*), blåbär (*Vaccinium myrtillus*) och ärenpris (*Veronica officinalis*).

I bottenskiktet märks framför allt mossorna *Ceratodon purpureus*, *Hypnum cupressiforme* och *Pleurozium Schreberi*.

Det mest utmärkande för samhället är emellertid det mycket täta och snåriga buskskiktet, som täcker i genomsnitt ca 70 %. En är den klart dominerande arten, men också trubbhagtorn (*Crataegus monogyna*), slån (*Prunus spinosa*), nypon (*Rosa canina*) och fläder (*Sambucus nigra*) är vanliga. Till snårigheten bidrar också i hög grad den stora förekomsten av björnbär (*Rubus fruticosus* coll).

5.2.7 Högörtvegetation. *Epilobium hirsutum* - *Filipendula ulmaria* - samhället.

Detta samhälle återfinns inom fuktiga partier i reservatets centrala delar. Ca 55 fältskiktsarter har noterats vid en relativt översiktlig analys. Fyra arter, rosendunört (*Epilobium hirsutum*), älgört (*Filipendula ulmaria*), rörflen (*Phalaris arundinacea*) och grodpilört (*Polygonum amphibium*) dominerar inom skilda avsnitt av samhällets utbredningsområde. Andra karakteristiska arter är bl a strätta (*Angelica sylvestris*), plattstarr (*Carex disticha*), kärrtistel (*Cirsium palustre*), luddunört (*Epilobium parviflorum*) gulvial (*Lathyrus pratensis*), videört (*Lysimachia vulgaris*), fackelblomster (*Lythrum salicaria*) och kråkvicker (*Vicia cracca*).

Samhället är så gott som helt fritt från buskar. Släktskapet

med det ovan beskrivna fuktängssamhället är påfallande, och högrötsamhället är att betrakta som ett senare successionsstadium av fuktängsvegetationen vid ett minskat betetryck. Det är också i vissa fall svårt att hänföra vegetationen till det ena eller andra samhället, eftersom fältskiktet ibland i princip utgöres av två nivåer, en låg med fuktängsvegetation och en högre, relativt gles med högrötsvegetation.

5.2.8 Vegetationen i dammarna. *Eleocharis palustris* - *Ranunculus peltatus* - samhället.

Som nämnts under hydrologiavsnittet ovan är det endast två eller tre av de för klockgroddans skull ursprungligen fridlysta fem vattensamlingarna som kan betecknas som dammar. Dessutom finns en damm ca 200 m sydost om Vattenmöllan, som inte omnämns i Länsstyrelsens resolution. Vattendjupet är som störst blott några dm i alla dammarna, och de torkar mycket snabbt helt ut vid torrperioder.

Vegetationen domineras i dammarnas centrala delar av sköldblads-möja (*Ranunculus peltatus*), som omges av en bård av knappsav (*Eleocharis palustris*). Andra vanliga arter är kranssvalting (*Alisma plantago-aquatica*), ältranunkel (*Ranunculus flammula*), sjösäv (*Schoenoplectus lacustris*), havssäv (*Scirpus maritimus*), stor igelknopp (*Sparganium erectum*) och vattenveronika (*Veronica anagallis - aquatica*). En relativt sällsynt art som förekommer sporadiskt i dammarna är flocksvalting (*Baldellia ranunculoides*). Då dammarna under torra perioder torkar ut, är sumpnoppa (*Gnaphalium uliginosum*) och groblad (*Plantago major*) karakteristiska arter på dammbotten.

På vegetationskartan har också några bäckflöden som mynnar inom området betecknats som dammar. Som karakteristiska arter uppträder här bl a vanligt mannagräs (*Glyceria fluitans*), vattenmynta (*Mentha aquatica*), grodpilört (*Polygonum amphibium*), källarv (*Stellaria alsine*) och bäckveronika (*Veronica beccabunga*).

Spridda över så gott som hela området finns också åtskilliga sänkor i terrängen som regelbundet vattenfylls under mer eller mindre korta perioder vid regnig väderlek. Vegetationen i dessa är av fuktängskaraktär, och har beskrivits ovan under avsnitten om fuktäng och fukthed. Några av de största av sänkorna finns markerade på vegetationskartan.

5.2.9 Kärrvegetation. *Phragmites communis* - *Scirpus maritimus* - samhället

Två mindre områden inom Möllehässle naturreservat hyser en kärrartad vegetation, där underlaget utgöres av ett tämligen djupt organogent lager. Båda områdena ingick bland de fem vattensamlingar som fridlystes 1951. En viss uttorkning har sannolikt ägt rum sedan dess, även om exakta uppgifter därom varit svåra att erhålla. I vad mån de i relativt sen tid i båda kärrren rensade diken påverkat vattensituationen kan också diskuteras. Tydliga spår av utfyllnad finns också i det ena kärret. Den historiska utredningen visar å andra sidan (jfr ovan) att områdena redan 1911 beskrevs som kärr- respektive vassområden, beteckningar som är fullt giltiga även på dagens förhållanden.

Dominerande arter i kärrren är bladvass (*Phragmites communis*) och i mindre utsträckning havssäv (*Scirpus maritimus*). Andra vanliga arter är bl a krypven (*Agrostis stolonifera*), spjutmålla (*Atriplex latifolia*), grodpilört (*Polygonum amphibium*), åkermolke (*Sonchus arvensis*) och baldersbrå (*Tripleurospermum inodorum*).

5.2.10 Tångvallvegetation. *Rumex crispus* - *Sonchus arvensis* - samhället.

Detta växtsamhälle har en mycket liten utbredning inom området sannolikt beroende på den stora förekomsten av block närmast vattnet. Dessa hindrar effektivt tången från att transporteras längre inåt land till mera finjordsrika strandavsnitt, där tångvallvegetationen skulle haft större möjlighet att etableras.

De vanligaste arterna är kvickrot (*Agropyrum repens*), spjutmålla (*Atriplex latifolia*), åkertistel (*Cirsium arvense*), vägtistel (*Cirsium vulgare*), gåsört (*Potentilla anserina*), revfingerört (*Potentilla reptans*), krusskräppa (*Rumex crispus*), åkermolke (*Sonchus arvensis*) och brännässla (*Urtica dioica*).

5.2.11 Vegetation under buskar.

En speciell typ av fältskiktsarter finner man på skyddade ställen under buskar eller vid stengärderna. Det är arter som av klimatiska orsaker eller som på grund av betet är mindre konkurrensstarka på de öppna ytorna. Några karakteristiska arter för denna vegetation är småborre (*Agrimonia eupatoria*), skogsbräken (*Dryopteris spinulosa*), smultron (*Fragaria vesca*), jordreva (*Glechoma hederacea*), kaukasisk björnloka (*Heracleum mantegazzianum*), äkta johannesört (*Hypericum perforatum*), våtarv (*Stellaria media*) och buskviol (*Viola hirta*). En art som enbart påträffats i ett fåtal exemplar men som ändå förtjänar ett speciellt omnämnande är rosenlök (*Allium carinatum*).

5.2.12 Vegetation på nedlagd åkermark. *Achillea millefolium* - *Dactylus glomerata* - samhället

Några mindre, relativt torra områden i reservatets sydöstra del, som tidigare brukats som åker, har de senaste åren helt lämnats åt sig självt. Resultatet har blivit en igenväxning av slån, som spridit sig från omkringliggande gården. Fältskiktsvegetationen är högvuxen, med röllika (*Achillea millefolium*), kvickrot (*Agropyrum repens*), åkertistel (*Cirsium arvense*) och hundäxing (*Dactylus glomerata*) som dominerande arter. Rödklint (*Centaurea jacea*) renfana (*Chrysanthemum vulgare*), åkervinda (*Convolvulus arvensis*), gulmåra (*Galium verum*), gråfibbla (*Hieracium pilosella*) och flockfibbla (*Hieracium umbellatum*) är andra mycket vanliga arter.

Vegetationen är relativt artfattig. Många av de ingående ar-

terna återfinns också i den naturliga torrängsvegetationen, och samhället skulle om det betades relativt snabbt få en artsammansättning mycket lik torrängens.

5.2.13 Vegetation på kulturbetesmark

Som kulturbetesmark har betecknats betydande områden i reservatets södra del. Dessa har tidigare varit uppodlad åkermark och spåren av denna markanvändning är ännu påtagliga i såväl artsammansättningen som i markytans struktur. Kulturbetena förekommer på både relativt torra och fuktiga marker. De torra områdena har med få undantag brukats som åker i sen tid, och vegetationen är mycket kulturpräglad och närmast att betrakta som vall. Den fuktiga kulturbetesmarken däremot har i allmänhet legat som betesmark betydligt längre och har över stora områden en artsammansättning som mycket liknar den naturliga fuktängsvegetationen beskriven ovan.

6 KLOCKGRODAN, BOMBINA BOMBINA, INOM MÖLLEHÄSSLE NATURRESERVAT
- EN SAMMANFATTNING AV PUBLICERADE ARBETEN

Från att vid mitten av 1700-talet ha funnits på många håll i södra och västra Skåne (Linnaeus 1749), minskade klockgrodan (*Bombina bombina*) under 1800-talets lopp allt mera och betraktades vid slutet av förra seklet som utdöd i Sverige. 1925 påträffades emellertid arten på nytt av Ringdahl (1925) på två ställen på Kullahalvön, dels i dammarna vid Vattenmöllan, där den varit känd också under 1800-talet, dels uppe på Kullaberg i Mölle mosse. Rapporter inkom därefter mer eller mindre regelbundet om att klockgroda observerats vid Vattenmöllan. År 1951 fridlystes fem vattensamlingar vid Vattenmöllan till skydd för klockgrodan. De utgjorde då den sista kända lokalen för klockgroda i landet, eftersom arten då hade försvunnit från Mölle mosse. Beståndet uppskattades i början av 1950-talet till minst 50 individ (Gislén & Kauri 1959). 1956 fridlystes också omgivningarna till vattensamlingarna genom att Möllehässle naturreservat bildades. Detta kunde emellertid inte hindra att beståndet från mitten av 1950-talet minskade och 1960 påträffades den sannolikt sista inhemska klockgrodan i Sverige av Berglund (1976).

Det väckte därför uppseende när klockgroda på nytt påträffades i naturreservatet 1977. Rätt snart kunde emellertid konstateras att det rörde sig om ett inplanteringsförsök med grodor från Mellaneuropa. Andrén & Nilson (1979) har visat att djuren är hybrider mellan *Bombina bombina*, som i Europa har en nordlig och östlig utbredning, och den andra europeiska arten av klockgroda, *Bombina variegata*, som har en mera sydlig och västlig utbredning. I en stor del av östra och centrala Europa har arterna en överlappande förekomst, inom vilken hybridisering inte är ovanlig. Det är alltså sannolikt härifrån som de nya Möllehässle-klockgrodorna hämtats.

Anledningen till att klockgrodan minskade och slutligen försvann från Sverige anses i första hand vara den allmänna uppodling av skånska fäladsmarker, som skedde under 1800-talet, då en mängd öppna och grunda vattensamlingar försvann (Kauri 1964, Berglund 1976 och Ahlén 1977). Som framgår av den markhistoriska utredningen (kap 3) gäller detta allmänna mönster också för området söder om Mölle, även om själva kustzonen här sparades. En viss maritimisering av klimatet har, om än i mindre omfattning, angetts som en bidragande orsak till klockgrodans tillbakagång. Det anses också att försämring av vattenkvalitén på många håll omöjliggjort klockgrodans existens, eftersom arten är mycket känslig för föroreningar av vattnet.

Ekologin och larvutvecklingen hos populationen av klockgroda vid Vattenmöllan studerades i början av 1950-talet av Nilsson (1954). Han fann bl a att djuren för sin lek är beroende av en hög vattentemperatur och att larverna har en ovanligt lång och starkt temperaturberoende, vattenbunden utvecklingsfas. För en framgångsrik reproduktion är därför klockgrodan beroende av öppna och grunda vattensamlingar, där vattnet snabbt värms upp. Dessutom måste de kontinuerligt hålla vatten hela sommaren. Härav inses lätt att en mycket måttlig grundvattensänkning kan ha gett mycket allvarliga effekter på de blott några decimeter djupa vattensamlingarna inom Möllehässle naturreservat.

Återinplantering av klockgroda (*Bombina bombina*) till Sverige har föreslagits av flera författare (Berglund 1976, Ahlén 1977, Andrén & Nilson 1979, Ahlén & Berglund 1980). Det är då mest fördelaktigt om djuren kan hämtas från ett område med så likartade miljöbetingelser som möjligt och då helst från Danmark, där arten alltjämt förekommer på flera håll. Berglund (1976) och Ahlén (1977) har också påpekat betydelsen av att djuren

får en lämplig könsfördelning och att alla utvecklingsstadier blir representerade, dvs både köns mogna och unga individ liksom befruktade rom bör införskaffas.

I första hand är dammarna inom Möllehässle naturreservat aktuella för återinplantering, men också andra lokaler (bl a på Hallands Väderö) bedöms kunna vara lämpliga. För att en återinplantering till Vattenmöllan skall vara meningsfull anses en viss biotopförbättring nödvändig. Främst gäller detta vattenflödet till dammarna, som behöver ökas, så att en permanent vattenföring garanteras. Andrén och Nilson (1979) anser dessutom att betesdjuren behöver utestängas från dammarna, eftersom djurens spillning anses kunna förorena vattnet i sådan grad att det negativt påverkar klockgrodan. Denna åtgärd anges ha haft en positiv effekt på lokaler för stinkpadda i Storbritannien.

När det gäller den eventuella återinplanteringen av klockgroda har de nu befintliga hybridgrodorna i viss mån blivit ett problem, eftersom en utsättning av ren *Bombina bombina* inte bör ske förrän hybridexemplaren med säkerhet försvunnit. Enligt Ahlén & Berglund (1980) tyder dock mycket på att djuren enbart utgöres av gamla hanar, vilket i så fall innebär ett rätt snabbt utdöende.

7 NATURVÅRDSSYNPUNKTER

Möllehässle naturreservat innehåller betydande landskapsestetiska, markhistoriska, biologiska och sociala naturvårdsvärden. Tillsammans med Kullaberg har området i den fysiska riksplaneringen redovisats som riksobjekt både för vetenskapligt kulturell naturvård och för friluftsliv (Naturvårdsplan 1975).

Förutsättningarna för att dessa olika bevarandesynpunkter skall kunna tillgodoses är att den hävd, som området blivit utsatt för under mycket lång tid, får fortsätta. I kombination med de rådande naturförutsättningarna har denna givit Möllehässle naturreservat dess speciella natur- och kulturkaraktär.

Det utseende naturreservatet för närvarande företer - en betad, i stort sett öppen strandfälad med enbart gles buskvegetation - överensstämmer väl med det ur naturvårdssynpunkt mest önskvärda tillståndet, vilket visar att den nuvarande skötseln har en i stort sett lämplig inriktning och omfattning. Några förbättringar kan dock göras. Dessa är i något fall av den karaktären att ett nytt naturreservatbeslut måste tas för att de skall kunna genomföras. I detta bör främst reservatets ändamål och föreskrifter bättre anpassas till nuvarande lagstiftning och arbetssätt för naturvården.

Användningen av handelsgödsel regleras t ex inte i länsstyrelsens beslut (Länsstyrelsen 1956). Detta är troligen inget stort problem för närvarande men otvivelaktigt betänkligt för framtiden, eftersom ett mera allmänt utnyttjande av handelsgödsel på sikt sannolikt skulle medföra att naturreservatets artrika ängsvegetation blev artfattigare och trivialare. Av denna anledning bör användningen av handelsgödsel därför inskränkas till lägsta möjliga nivå eller helst helt upphöra. Även för områdets faunavärden skulle en ökad spridning av handelsgödsel sannolikt vara negativt genom att det kan tänkas leda till

en försämrad vattenkvalité i dammarna. I samband med en eventuell översyn av reservatföreskrifterna bör också den rensning av diken, som då och då utföres inom naturreservatet, bättre regleras.

I områdets nordöstra del har buskvegetationen tillåtits sluta sig till ett nästan heltäckande, ca 2 ha stort snår. I skydd av detta växer nu lövträd upp. En snar röjning, vid vilken alla lövträd och de flesta buskar tas bort, är här angelägen. Inom naturreservatets övriga delar måste buskvegetationens utveckling noga följas och röjningar då och då sättas in, innan områdets öppna karaktär förändrats.

Om den föreslagna återinplanteringen av klockgroda till Sverige kommer till stånd, vilket vore mycket glädjande för svensk naturvård, bör Möllehässle naturreservat vara en av de första lokaler som kommer i fråga, dels för att inhemsk klockgroda senast fanns här, dels för att miljön mycket påminner om flera av de nuvarande danska klockgrodlokalerna, med det viktiga undantaget, att de danska vattensamlingarna enligt Berglund (1976) är något djupare.

För att utöka vattenmagasinen i naturreservatets dammar kan dessa något dämmas upp och försiktigt fördjupas. Detta är dock troligtvis inte tillräckligt för att garantera en permanent vattenhållning under längre torrperioder. Sannolikt behöver också vattenflödet till dammarna ökas. Tänkbara alternativ kan vara att under torrtider leda vatten från den anlagda bevattningsdammen eller från Mölle samhälle till de aktuella ställena.

Beträffande de föreslagna inhägnaderna av dammarna, för att därigenom hindra betesdjuren från att förorena vattnet, kan konstateras att denna åtgärd inte är önskvärd ur naturreservatets övriga naturvårdsaspekter, men att den inte bör avvisas om den är helt nödvändig för klockgrodornas skull.

Hägnaderna bör i så fall få ett sådant utförande att de så lite som möjligt syns i landskapet. Det bör beaktas att vegetationen innanför stängslet kommer att förändras från nuvarande lågvuxna fuktängstyp till en högvuxen bladvass- eller högörttyp, vilket är negativt för områdets många vadarfåglar. Mot en inhägnad kan också anföras att varken de gamla skånska klockgrodlokalerna eller flertalet av de nuvarande danska någonsin varit avstängda för betesdjur. Problemet är sannolikt störst just för uttorkade vattensamlingar, i vilka betesdjuren ofta tycks uppehålla sig med en anhopning av spillning som följd. Med kontinuerligt vattenfyllda dammar är troligen detta föroreningsproblem mindre. Kanske kan också bevattningsanordningar för betesdjuren, placerade på lämpliga ställen, avlasta dammarna.

I socialt avseende är naturreservatet mest utnyttjat som närströvområde av befolkningen i Mölle och Lerhamn. En stig med iordningställda stängselgenomgångar leder genom reservatet. I påfallande stor omfattning nyttjas området som motionsställe för de kringboendes hundar. Detta är olämpligt med tanke främst på naturreservatets rika fågelfauna, varför koppeltvång av hundar borde införas.

Genom sina stora och mångsidiga naturvårdsintressen besöks naturreservatet självklart också av ett betydande antal långväga gäster. För dessa är området för närvarande svårt att nå. Anordnandet av en ny angöringspunkt, t ex i närheten av Vattenmöllan, bör därför övervägas.

8 REFERENSER

8.1 Litteratur

- Ahlén, I. 1977. Faunavård. Om bevarande av hotade djurarter i Sverige.
- & Berglund, B. 1980. Hotade och sällsynta groddjur. Status, miljökrav och förslag till åtgärder. - SNV PM 1383.
- Andrén, C & Nilson, G. 1979. Klockgrodans *Bombina bombina* återkomst till Sverige. - Fauna och Flora 1979:6.
- Atlas över Sverige. 1953.
- Behrens, S. 1960. Skånes kuster. - Skånes Natur Årsbok 47.
- Berglund, B. 1976. Skånes sällsynta groddjur. - SNV PM 765.
- Gislén, T & Kauri, H. 1959. Zoogeography of the Swedish amphibians and reptiles with notes on their growth and ecology. - Acta Vertebratica 1.
- Glimberg, C-F. 1960. Huvuddragen av Skånes geologiska utveckling. - Skånes Natur Årsbok 47.
- Kauri, H. 1964. Klockgrodan i Skåne. - Skånes Natur 1964:1.
- Kraft, J. 1982. Floran i Brunnby socken med Kullaberg.
- Krok, T & Almquist, S. 1969. Svensk Flora. II Kryptogamer.
- Linnaeus, C. 1749. Carl Linnaei Skånska resa år 1749 (Red av Carl-Otto von Sydow 1977).
- Länsstyrelsen i Malmöhus län 1956. Resolution i ärende angående fridlysning; given å landskansliet i Malmö den 27 juni 1956.
- Malmer, N. 1962. Studies on mire vegetation in archaen area of southwestern Götaland (South Sweden). - Opera Botanica 7.

Naturvårdsplan Skåne. Del Malmöhus län. 1975.

Nilsson, A. 1954. On the larval development and ecological conditions governing the distribution of the fire-bellied toad (*Bombina bombina* L.) in Scania. - Kungl. fysiogr. Sällsk. Handl. N. F. 25:10.

Persson, Y. 1976. Kullaberg. Naturtyper, markhistoria och befintlig dokumentation. - SNV PM 686.

Ringdahl, O. 1925. Ny fyndplats för klockgroda (*Bombinator bombinus*). - Fauna och Flora 20.

Weimarck, H. 1963. Skånes flora.

8.2 Kartor

Ekonomisk karta 1911. Blad 1 Malmöhus län. Malmöhus läns lantmäterikontor.

Ekonomisk karta 1972. Blad 3B 8j Krapperup.

Gerhard Burmans karta över Skåne 1684.

Karta öfver samfeldta utägorne till Krapparps by, Möllehessle, Bärekuull, Vattenmöllan, Mölle, Gylleröd, Bökebolet, Kullagård, Björkeröd, Himmelstorp och Haga. 1836. Akt nr 45 Brunnby socken. Malmöhus läns lantmäterikontor.

Skånska rekognoceringskartan. 1812, 1815-20.

ÖVRIGA ARTER

Agrimonia eupatoria XII (+), *Alchemilla Vulgaris* VIII (+), *Allium carinatum* XII (+), *Alnus glutinosa*. *Alopecurus geniculatus* II (+), III (+), VI (10.1), *Alopecurus pratensis* II (10.1), III (+), *Angelica sylvestris* III (+), *Antriscus sylvestris* III (+), IX (+), XII (+), *Arabis thaliana* VIII (+), *Arrhenatherum elatius* X (+), *Artemisia absinthium* VIII (+), IX (+), *Atriplex littoralis* I (+), *Baldellia ranunculoides* V (+), *Bellis perennis* II (+), VIII (+), *Berula erecta* III (+), *Betula verrucosa*, *Bidens tripartita* III (+), *Blysmus rufus* II (+), *Bromus hordeaceus* VIII (+), *Cakile maritima* X (+), *Calli- ergon cordifolium* VI (10.2), *Caltha palustris* II (+), III (+), *Capsella bursa-pastoris* VIII (+), *Cardamine pratensis* II (+), *Carex dioica* II (10.1), *Carex distans* I (+), *Carex flacca* II (10.1), *Carex hostiana* VI (10.1), *Carex leporina* II (+), VI (+), VIII (+), *Carex Otrubae* II (+), *Carex vesicaria* V (+), *Carlina vulgaris* VIII (+), *Cerastium glutinosum* VIII (+), *Cerastium semidecandrum* VIII (10.1), *Chamaenerion angustifolium* VII (+), X (+), XI (+), XII (+), *Chrysanthemum leucanthemum* II (+), IX (+), *Cirsium acaule* II (10.2), VIII (10.2), *Cirsium arvense* VIII (+), IX (+), XI (+), *Cirsium palustre* II (30.1), III (+), VI (+), *Cirsium vulgare* VIII (+), X (+), XI (+), *Convolvulus arvensis* IX (+), XII (+), *Crataegus monogyna* VII (+), *Cynosurus cristatus* II (+), VIII (+), *Dactylorhiza majalis* II (10.1), *Daucus carota* IX (+), *Echium vulgare* VIII (+), *Eleocharis pauciflora* II (10.1), *Elymus arenarius* X (+), *Epilobium parviflorum* III (+), *Eriophorum angustifolium* II (+), *Erophila verna* VIII (20.1), *Euonymus europaeus*, *Euphorbia peplus* X (+), *Euphrasia brevipila* II (20.1), VIII (+), *Fraxinus excelsior*, *Galeopsis tetrahit* III (+), *Galium aparine* III (+), X (+), *Galium boreale* VI (+), VIII (+), *Geranium molle* VIII (+), *Geranium robertianum* X (+), *Glyceria fluitans* III (+), V (+), VI (10.2), *Gnaphalium uliginosum* V (+), *Hedera helix* X (+), XII (+), *Helictotrichon pratense* VIII (+), *Helictotrichon pubescens* VI (+), *Heracleum mantegazzianum* XII (+), *Heracleum spondylium* VIII (+), *Hieracium vulgatum* VI (10.1), *Honkenya peploides* X (+), *Hypericum perforatum* VII (+), XII (+), *Juncus effusus* III (+), VI (+), *Juncus filiformis* VI (+), *Juncus squarrosus* VI (10.2), *Juniperus communis* VI (10.5), VII (+), *Leucobryum glaucum* VI (+), *Linaria vulgaris* IX (+), *Lolium perenne* VIII (+), *Lonicera periclymenum* VI (+), *Lychnis flos-cuculi* VIII (+), *Lycopus europaeus* II (10.1), III (+), *Malus sylvestris*, *Mentha aquatica* III (+), V (+), *Mnium hornum* II (30.1), VI (10.1), *Mnium punctatum* II (20.1), *Molinia caerulea* VI (+), *Myosotis hispida* VIII (+), *Myosotis palustris* III (+), *Orchis mascula* VIII (+), *Phleum pratense* IX (+), *Plantago coronopus* I (+), *Plantago major* I (40.1), II (+), V (+), *Platanthera bifolia* II (+), VI (+), *Poa annua* VIII (+), *Poa trivialis* III (+), *Polygala vulgaris* II (10.1), VI (+), VIII (+), *Polygonum aviculare* V (+), *Polygonum hydropiper* III (+), *Polypodium vulgare* VIII (+), *Polytrichum juniperinum* VIII (+), *Potentilla argentea* VIII (+), X (+), *Potentilla palustris* III (+), VI (+), *Potentilla Tabernaemontani* VIII (+), *Primula veris* II (+), VIII (+), *Prunus mahaleb* X (+), *Prunus spinosa* VII (+), VIII (+), IX (+), X (+), *Puccinellia maritima* I (+), *Quercus robur*,

Ranunculus bulbosus VIII (10.1), Rheum rhabarbarum III (+),
Rhinanthus serotinus II (+), III (+), Rhodobryum roseum II
(20.1), Rorippa islandica V (+), Rosa canina VII (+), Rosa
rugosa VI (+), X (+), Rubus caecius, Rubus fruticosus coll
III (+), VII (40.1), Rubus idaeus XII (+), Sagina nodosa II
(+), Sagina procumbens I (+), Salix caprea III (+), Salix fra-
gilis, Salix repens VIII (+), Sambucus nigra, Saxifraga granu-
lata VIII (+), Scleranthus annuus VIII (+), Scorzonera humilis
II (+), VII (+), VIII (+), Scutellaria galericulata III (+),
Senesio jacobaea VIII (+), Senecio vulgaris X (+), Silene nu-
tans VIII (+), Solanum dulcamara III (+), X (+), Solanum nig-
rum VIII (+), Solidago virgaurea VII (+), XII (+), Sorbus au-
cuparia VI (10.1), Sorbus intermedia VI (+), Sparganium simp-
lex III (+), Stellaria alsine V (+), Stellaria graminea II (+),
Stellaria media XII (+), Symphytum officinale III (+), Taraxa-
cum Vulgaria VIII (+), IX (+), Teesdalia nudicaulis VIII (+),
Tragopogon pratensis VIII (+), Trifolium arvense VIII (+),
Trifolium fragiferum II (+), Trifolium medium VI (+), VIII (+),
XII (+), Tripleurospermum inodorum IV (+), IX (+), X (+), Tus-
silago farfara IX (+), Urtica dioica III (+), XI (+), XII (+),
Verbascum nigrum X (+), Veronica chamaedrys VIII (+), Veronica
spicata VIII (+), Vicia hirsuta VIII (10.1), X (+), Viscaria
vulgaris VIII (+).

ARTGRUPPER

1. Allmänna arter
  2. Karakteristiska arter för strandängsvegetationen
Glaux maritima - Juncus Gerardii - samhället
  3. Karakteristiska arter för fuktängsvegetationen
Carex panicea - Succisa pratensis - samhället
  4. Karakteristiska arter för högrörtvegetationen
Epilobium hirsutum - Filipendula ulmaria - samhället
  5. Karakteristiska arter för kärrvegetationen
Phragmites communis - Scirpus maritimus - samhället
  6. Karakteristiska arter för vegetationen i dammarna
Eleocharis palustris - Ranunculus peltatus - samhället
  7. Karakteristiska arter för fukthedsvegetationen
Nardus stricta - Empetrum nigrum - samhället
- VÄXTSAMHÄLLEN
- I Strandängsvegetation
  - II Fuktängsvegetation
  - III Högrörtvegetation
  - IV Kärrvegetation
  - V Vegetation i dammarna
  - VI Fukthedsvegetation
8. Gemensamma arter för torrhed och torräng
  9. Karakteristiska arter för torrhedsvegetationen
Festuca ovina - Calluna vulgaris - samhället
  10. Karakteristiska arter för torrängsvegetationen
Festuca ovina - Armeria maritima - samhället
  11. Karakteristiska arter för igenlagd åkermark
  12. Karakteristiska arter för blockmarksvegetationen
Crambe maritima - Sedum album - samhället
  13. Karakteristiska arter för tångvallvegetationen
Rumex crispus - Sonchus arvensis - samhället
  14. Karakteristiska arter under buskar

- VII Torrhedsvegetation
- VIII Torrängsvegetation
- IX Vegetation på nedlagd åkermark
- X Blockmarksvegetation
- XI Tångvallvegetation
- XII Vegetation under buskar

ARTFÖRTECKNING FÖR MÖLLEHÄSSLE NATURRESERVAT

KÄRLVÄXTER

<i>Achillea millefolium</i>	röllika
<i>Achillea ptarmica</i>	nysört
<i>Agrimonia eupatoria</i>	småborre
<i>Agrimonia odorata</i>	luktsmåborre
<i>Agropyrum repens</i>	kvickrot
<i>Agrostis canina</i>	brunven
<i>Agrostis stolonifera</i>	krypven
<i>Agrostis tenuis</i>	rödven
<i>Aira praecox</i>	vårtåtel
<i>Alchemilla acutiloba</i>	daggkåpa
<i>Alchemilla glaucescens</i>	daggkåpa
<i>Alchemilla vulgaris coll</i>	daggkåpa
<i>Alisma plantago aquatica</i>	kranssvalting
<i>Allium carinatum</i>	rosenlök
<i>Allium oleraceum</i>	backlök
<i>Alnus glutinosa</i>	klibbal
<i>Alopecurus geniculatus</i>	kärrkavle
<i>Alopecurus pratensis</i>	ängskavle
<i>Anagallis arvensis</i>	rödmire
<i>Anchusa arvensis</i>	fårgunga, rast
<i>Anchusa officinalis</i>	oxtung
<i>Angelica archangelica</i>	strandkvanne
<i>ssp litoralis</i>	
<i>Angelica sylvestris</i>	strätta
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	vårbrodd
<i>Anthriscus sylvestris</i>	hundkex
<i>Anthyllis vulneraria</i>	getvåppling
<i>Apium inundatum</i>	krypfloka
<i>Arabis thaliana</i>	backtrav
<i>Arenaria serpyllifolia</i>	sandnarv
<i>Armeria maritima</i>	trift
<i>Arrhenatherum elatius</i>	knylhavre
<i>Artemisia absinthium</i>	äkta malört
<i>Aster tripolium</i>	strandaster
<i>Atriplex latifolia</i>	spjutmålla
<i>Atriplex littoralis</i>	strandmålla
<i>Atriplex longipes</i>	skafthmålla
<i>ssp longipes</i>	
<i>Atriplex patula</i>	vägmålla
<i>Baldellia ranunculoides</i>	flocksvalting
<i>Barbarea vulgaris</i>	sommargyllen
<i>Bellis perennis</i>	tusensköna
<i>Berula erecta</i>	bäckmärke
<i>Betula verrucosa</i>	vårtbjörk
<i>Bidens tripartita</i>	brunskära
<i>Blysmus compressus</i>	plattsäv
<i>Blysmus rufus</i>	rödsäv
<i>Brachypodium sylvaticum</i>	lundlosta
<i>Briza media</i>	darrgräs
<i>Bromus hordeaceus</i>	luddlosta
<i>ssp hordeaceus</i>	

Bromus hordeaceus	
ssp thominii	
Bromus tectorum	taklosta
Butomus umbellatum	blomvass
Cakila maritima	marviol
Callitriche stagnalis	dikeslänke
Calluna vulgaris	ljung
Caltha palustris	kabbeleka
Calystegia sepium	snårvinda
Campanula rotundifolia	liten blåklocka
Capsella bursa-pastoris	lomme
Cardamine amara	bäckbräsma
Cardamine hirsuta	bergbräsma
Cardamine pratensis	ängsbräsma
Carex arenaria	sandstarr
Carex caryophylla	vårstarr
Carex contigua	piggstarr
Carex dioica	nålstarr
Carex distans	glesstarr
Carex disticha	plattstarr
Carex extensa	segstarr
Carex flacca	slankstarr
Carex hirta	grusstarr
Carex hostiana	ängsstarr
Carex leporina	harstarr
Carex nigra	hundstarr
Carex oederi	ärtstarr
Carex otrubae	blankstarr
Carex panicea	hirsstarr
Carex pilulifera	pillerstarr
Carex pulicaris	loppstarr
Carex remota	skärmstarr
Carex vesicaria	blåsstarr
Carlina vulgaris	spåtistel
Centaurea jacea	rödclint
Centaureum pulchellum	dvärgarun
Centaureum vulgare	kustarun
Cerastium arvense	fältarv
Cerastium glutinosum	klibbarv
Cerastium holosteoides	hönsarv
Cerastium semidecandrum	vårarv
Chaerophyllum temulum	hårkörvel
Chamaenerion angustifolium	mjölkört
Chenopodium glaucum	blåmålla
Chrysanthemum leucanthemum	prästkraige
Chrysanthemum vulgare	renfana
Cirsium acaule	jordtistel
Cirsium arvense	åkertistel
Cirsium palustre	kärrtistel
Cirsium vulgare	vägtistel
Cochlearia officinalis	skörbjuggsört
Convolvulus arvensis	åkervinda
Corydalis fabacea	liten nunneört
Crambe maritima	strandkål
Crataegus monogyna	trubbhagtorn
Cymbalaria muralis	murreva

Cynoglossum officinale	hundtunga
Cynosurus cristatus	kamäxing
Dactylorhiza incarnata	ängsnycklar
Dactylorhiza maculata	jungfru marie nycklar
Dactylorhiza majalis	majnycklar
Dactylus glomerata	hundäxing
Daucus carota ssp carota	vildmorot
Deschampsia caespitosa	tuvtåtel
Deschampsia flexuosa	kruståtel
Dianthus deltoides	backnejlika
Dryopteris filix-mas	träjon
Dryopteris spinulosa	skogsbräken
Echium vulgare	blåeld
Eleocharis palustris	knappsäv
Eleocharis pauciflora	tagelsäv
Eleocharis uniglumis	agnsäv
Elymus arenarius	strandråg
Empetrum nigrum	kråkris
Epilobium hirsutum	rosendunört
Epilobium palustre	kärrdunört
Epilobium parviflorum	luddunört
Equisetum arvense	åkerfräken
Equisetum palustre	kärrfräken
Eriophorum angustifolium	ängsull
Erodium cicutarium	skatnäva
Erophila verna	nagelört
Euonymus europaeus	benved
Euphorbia cyparissias	vårtörel
Euphorbia peplus	rävtörel
Euphrasia brevipila	vanlig ögontröst
Festuca arundinacea	rörsvingel
Festuca ovina	fårsvingel
Festuca pratensis	ängssvingel
Festuca rubra	rödsvingel
Festuca trachyphylla	hårdsvingel
Filipendula ulmaria	älgört
Filipendula vulgaris	brudbröd
Fragaria vesca	smultron
Fraxinus excelsior	ask
Galeopsis tetrahit	pipdån
Galium aparine	snärjmåra
Galium boreale	vitmåra
Galium palustre	vattenmåra
Galium saxatile	stenmåra
Galium verum	gulmåra
Gentiana pneumonanthe	klockgentiana
Gentianella baltica	kustgentiana
Geranium molle	mjuknäva
Geranium robertianum	stinknäva
Geum rivale	humleblomster
Glaux maritima	strandkrypa
Glechoma hederacea	jordreva
Glyceria declinata	blågrönt mannagräs
Glyceria fluitans	vanligt mannagräs
Gnaphalium uliginosum	sumpnoppa
Hedera helix	murgröna

Helictotrichon pratense	ängshavre
Helictotrichon pubescens	luddhavre
Heracleum mantegazzianum	kaukasisk björnloka
Heracleum spondylium	björnloka
Hieracium auricula	revfibbla
Hieracium pilosella	gråfibbla
Hieracium umbellatum	flockfibbla
Hieracium vulgatum	hagfibbla
Holcus lanatus	luddtåtel
Honkenya peploides	saltarv
Hydrocotyle vulgaris	spikblad
Hyoscyamus niger	bolmört
Hypericum perforatum	äkta johannesört
Hypochoeris radicata	rotfibbla
Iris pseudacorus	svärdslilja
Isolepis setacea	borstsäv
Juncus articulatus	ryltåg
Juncus bufonius	vägtåg
Juncus conglomeratus	knappståg
Juncus effusus	veketåg
Juncus filiformis	trådtåg
Juncus Gerardii	salttåg
Juncus ranarius	grodtåg
Juncus squarrosus	börsttåg
Juniperus communis	en
Lathyrus pratensis	gulvial
Lathyrus sylvestris	backvial
Lemna minor	andmat
Lemna trisulca	korsandmat
Leontodon aukumnalis	höstfibbla
Linaria repens	strimsporre
Linaria vulgaris	gulsporre
Linum catharticum	vildlin
Lolium perenne	engelskt rajgräs
Lonicera periclymenum	vildkaprifol
Lotus corniculatus	käringtånd
Lotus tenuis	smal käringtånd
Luzula campestris	knippfryle
Luzula multiflora	ängsfryle
Lychnis flos-cuculi	gökblomster
Lycium halimifolium	bocktörne
Lycopus europaeus	strandklo
Lysimachia vulgaris	videört
Lythrum salicaria	fackelblomster
Malus domestica	äpple
Malus sylvestris	vildapel
Malva sylvestris	rödmalva
Melandrium album	vitblära
Mentha aquatica	vattenmynta
Mentha arvensis	åkermynta
Molinia coerulea	blåtåtel
Montia fontana	källört
Myosotis hispida	backförgätmigej
Myosotis palustris	äkta förgätmigej
Myosurus minimus	råttsvans
Myriophyllum spicatum	axslinga
Nardus stricta	stagg
Oenanthe fistulosa	pipstäckra

Oenothera biennis	nattljus
Ononis repens	puktörne
Orchis mascula	sankt pers nycklar
Orchis morio	göknycklar
Ornithogalum umbellatum	morgonstjärna
Oxalis acetosella	harsyra
Papaver argemone	spikvallmo
Peucedanum palustre	kärnsilja
Phalaris arundinacea	rörflen
Phleum pratense	timotej
Phragmites communis	bladvass
Pimpinella saxifraga	bockrot
Plantago coronopus	strandkämpar
Plantago lanceolata	svartkämpar
Plantago major	groblad
Plantago maritima	gulskämpar
Platanthera bifolia	nattviol
Poa annua	vitgröe
Poa pratensis	ängsgröe
Poa supina	trampgröe
Poa trivialis	kärrgröe
Polygala vulgaris	jungfrulin
Polygonum amphibium	grodpilört
Polygonum aviculare	trampört
Polygonum hydropiper	bitterpilört
Polypodium vulgare	stensöta
Potamogeton pectinatus	borstnate
Potentilla anserina	gåsört
Potentilla argentea	femfingerört
Potentilla erecta	blodrot
Potentilla palustris	kråklöver
Potentilla reptans	revfingerört
Potentilla Tabernaemontani	småfingerört
Primula veris	gullviva
Prunella vulgaris	brunört
Prunus mahaleb	vejsel
Prunus spinosa	slån
Puccinellia distans	grått saltgräs
Puccinellia maritima	revigt saltgräs
Quercus robur	skogsek
Radiola linoides	dvärglin
Ranunculus acris	vanlig smörblomma
Ranunculus auricomus	majsmörblomma
Ranunculus bulbosus	knölsmörblomma
Ranunculus flammula	ältranunkel
Ranunculus peltatus	sköldbladsmöja
Ranunculus repens	revsmörblomma
Ranunculus sceleratus	tiggarranunkel
Ranunculus trichophyllus	grodmöja
Rhamnus cathartica	getapel
Rhamnus frangula	brakved
Rheum rhabarbarum	rabarber
Rhinantus minor	ängsskallra
Rhinanthus serotinus	höskallra
Rorippa islandica	sumpfräne
Rosa canina	nypon
Rosa rugosa	vresros

Rubus caecius	blåhallon
Rubus fruticosus coll.	björnbär
Rubus idaeus	hallon
Rumex acetosa	ängssyra
Rumex acetosella/tenuifolius	rödsyra/bergsyra
Rumex conglomeratus	dikesskräppa
Rumex crispus	krusskräppa
Rumex hydrolapatum	vattenskräppa
Rumex maritimus	strandskräppa
Rumex obtusifolius	tomtskräppa
Ruppia maritima	hårnating
Ruppia spiralis	skruvnating
Sagina maritima	strandnarv
Sagina nodosa	knutnarv
Sagina procumbens	krypnarv
Sagina subulata	sylnarv
Salix arenaria	marvide
Salix caprea	sälg
Salix cinerea	gråvide
Salix fragilis	knäckepil
Salix repens	krypvide
Salsola kali	sodaört
Saponaria officinalis	såpnejlika
Sambucus nigra	fläder
Saxifraga granulata	mandelblomma
Schoenoplectus lacustris	sjösäv
Schoenoplectus tabernaemontani	blåsäv
Scirpus maritima	havssäv
Schleranthus annuus	grönknavel
Scleranthus polycarpus	-
Scorzonera humilis	kornfibbla
Scutellaria galericulata	vanlig frossört
Sedum acre	gul fetknopp
Sedum album	vit fetknopp
Sedum spurium	kaukasiskt fetblad
Sedum telephium	kärleksört
Selinium carvifolia	krusfrö
Senecio jacobaea	vanlig stånds
Senecio viscosus	klibbkorsört
Senecio vulgaris	vanlig korsört
Sieglingia decumbens	knägräs
Silene cucubalis	smällglim
ssp maritima	
Silene nutans	backglim
Sisymbrium altissimum	hamnsenap
Solanum dulcamara	besksöta
Solanum nigrum	nattskatta
Solidago virgaurea	gullris
Sonchus arvensis	åkermolke
Sorbus aucuparia	rönn
Sorbus intermedia	oxel
Sparganium erectum	stor igelknopp
Sparganium simplex	vanlig igelknopp
Spergularia marginata	havsnarv
Spergularia marina	saltnarv

Spergularia rubra	rödnarv
Stachys arvensis	åkersyska
Stachys palustris	knölsyska
Stellaria alsine	källarv
Stellaria apetala	blekarv
Stellaria graminea	grässtjärnblomma
Stellaria holostea	buskstjärnblomma
Stellaria media	våtarv
Succisa pratensis	ängsvädd
Symphytum officinale	vallört
Taraxacum erythrosperma	sandmaskros
Taraxacum Vulgaria	ogräsmaskros
Teesdalia nudicaulis	sandkrassing
Thymus serpyllum	backtimjan
Torilis japonica	rödkörvel
Tragopogon pratensis	ängshaverrot
Trifolium arvense	harklöver
Trifolium campestre	jordklöver
Trifolium dubium	trådklöver
Trifolium fragiferum	blåsklöver
Trifolium hybridum	alsikeklöver
Trifolium medium	skogsklöver
Trifolium pratense	rödklöver
Trifolium repens	vitklöver
Triglochin maritimum	havssälting
Triglochin palustris	kärresälting
Tripleurospermum inodorum	baldersbrå
Turritis glabra	rockentrav
Tussilago farfara	hästhov
Urtica dioica	brännässla
Vaccinium myrtillus	blåbär
Valerianella locusta	vårklynne
Verbascum nigrum	mörkt kungsljus
Verbascum thapsus	vanligt kungsljus
Veronica anagallis-aquatica	yattenveronika
Veronica arvensis	fältveronika
Veronica beccabunga	bäckveronika
Veronica chamaedrys	teveronika
Veronica officinalis	ärenpris
Veronica scutellata	dyveronika
Veronica spicata	axveronika
Vicia angustifolia	sommarvicker
Vicia cracca	kråkvicker
Vicia hirsuta	duvvicker
Viola canina	ängsviol
Viola hirta	buskviol
Viscaria vulgaris	tjärblomster

Bilaga 3

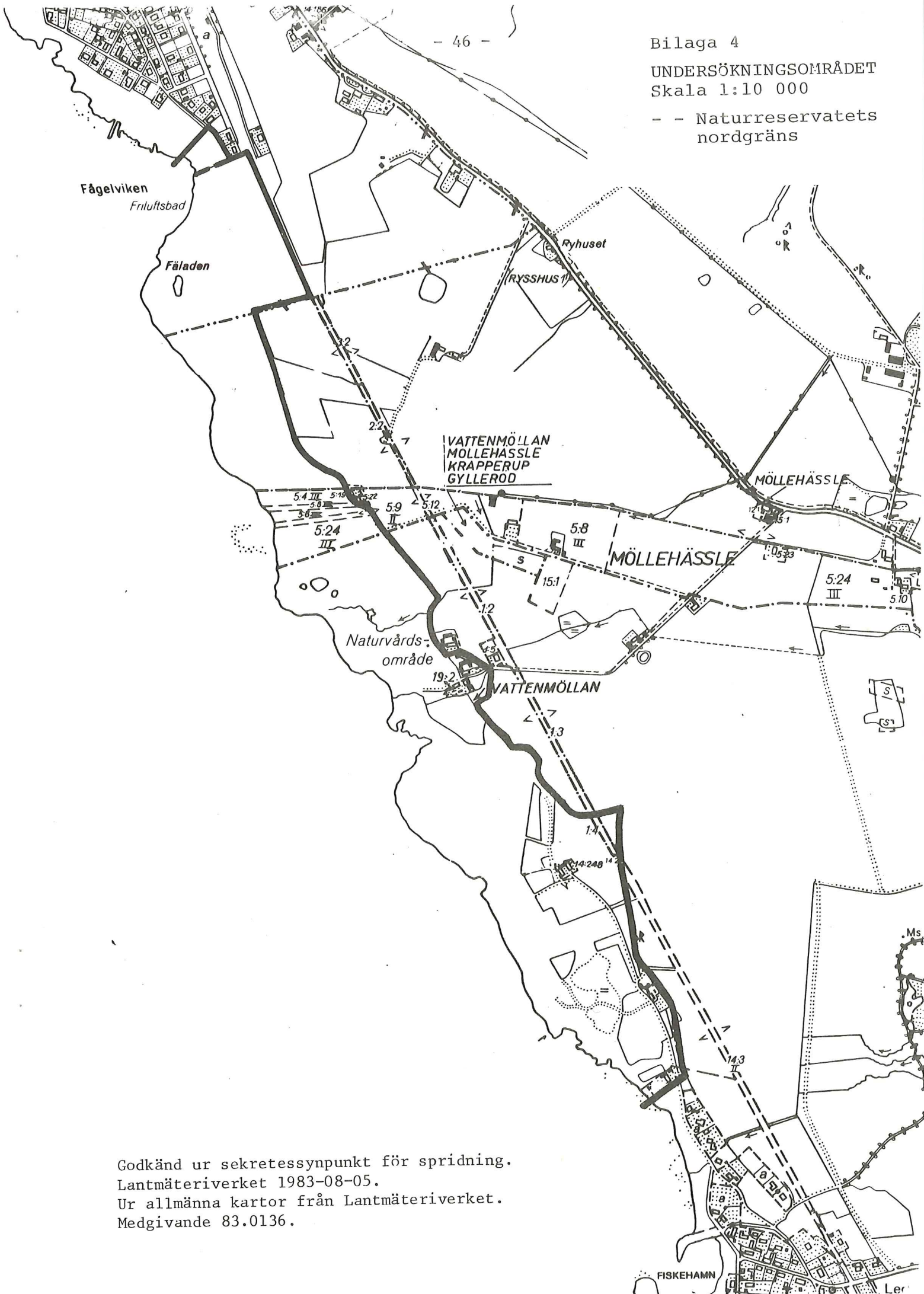
ÖVERSIKTSKARTA
Skala 1:50 000

Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 1983-08-05.
Ur allmänna kartor från Lantmäteriverket.
Medgivande 83.0136.

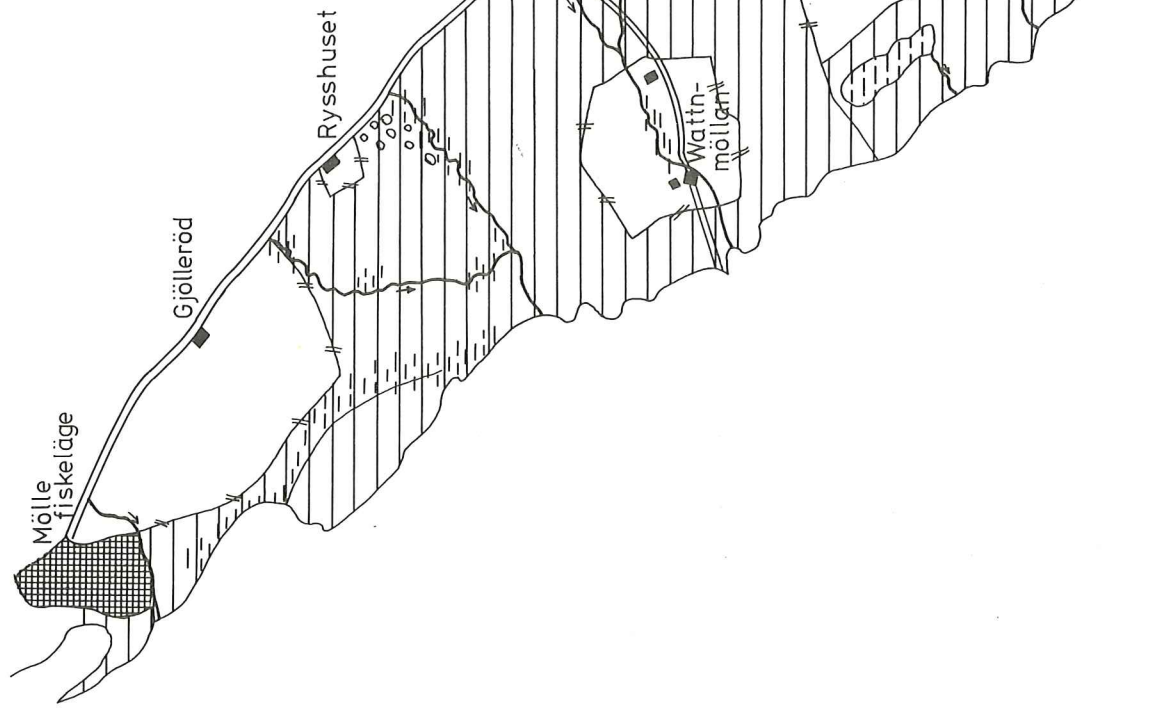

Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 1983-08-05.
Ur allmänna kartor från Lantmäteriverket.
Medgivande 83.0136.

MARKANVÄNDNING 1812, 1815 - 20

Bilaga 5

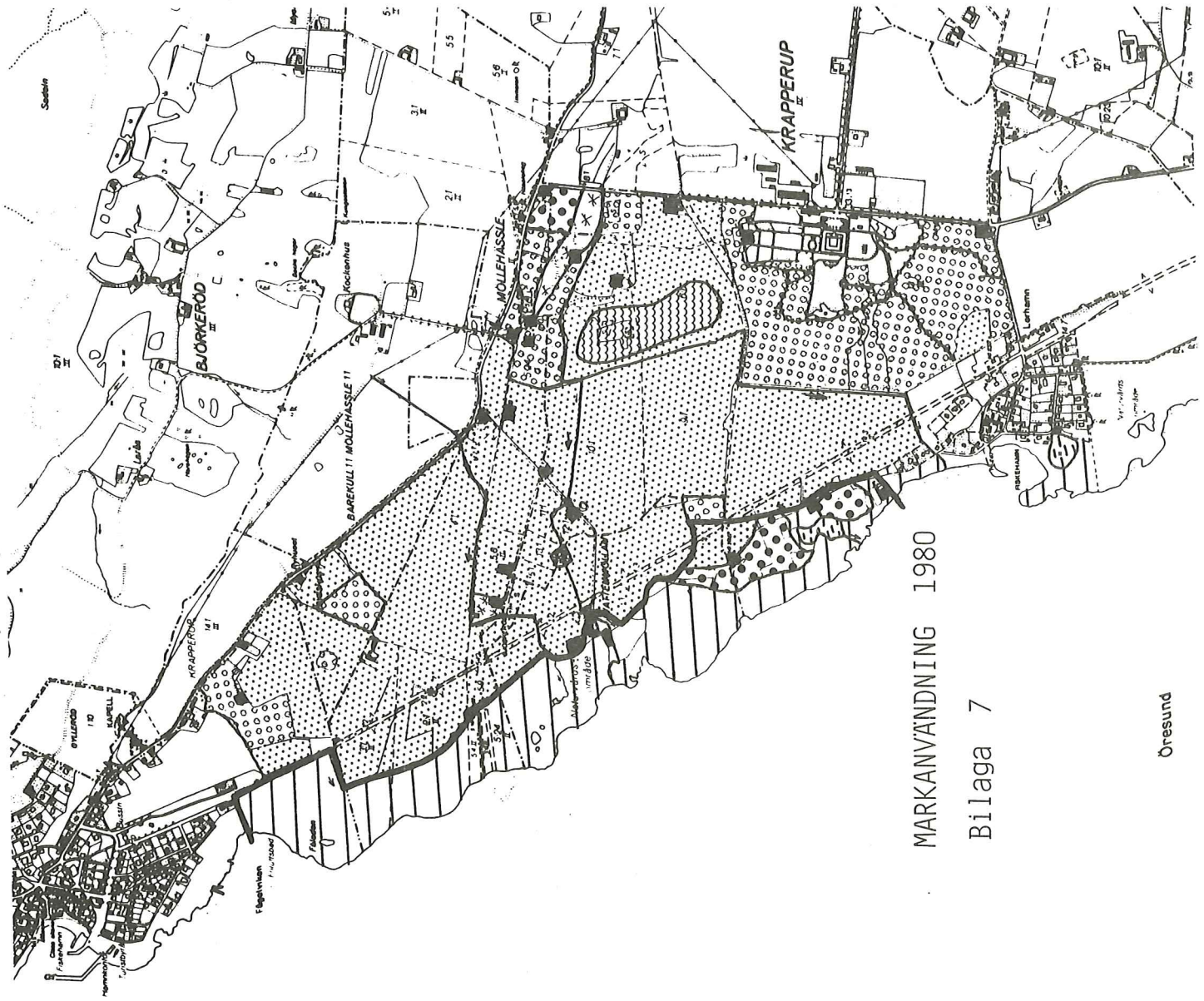
MARKANVÄNDNING 1911

Bilaga 6

Kraperup

0 200 400 600 800

MARKANVÄNDNING 1980

Bilaga 7

Öresund

- inägomark
- äng
- åker
- nerlagd åker
- fäladsmark
- övrig öppen mark
- damm
- kärr- och vassområde
- lövskog
- barrträd
- bebyggelse
- väg
- järnväg
- bäck, dike
- gräns för naturreservat

Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning.
 Lantmäteriverket 1983-08-05.
 Ur allmänna kartor från Lantmäteriverket.
 Medgivande 83.0136.

PROVPUNKTER FÖR VEGETATIONSANALYS OCH VATTENSTÅNDSMÄTNING

- Storrutor för vegetationsanalys
- P o Vattenståndsmätning

Fågelviken

- 7 Friluftsbad
- 6
- 2 Fäleden
- P1

5

P2

3

4

P3

P4

P5

8

□
Po

Naturvårds-
område

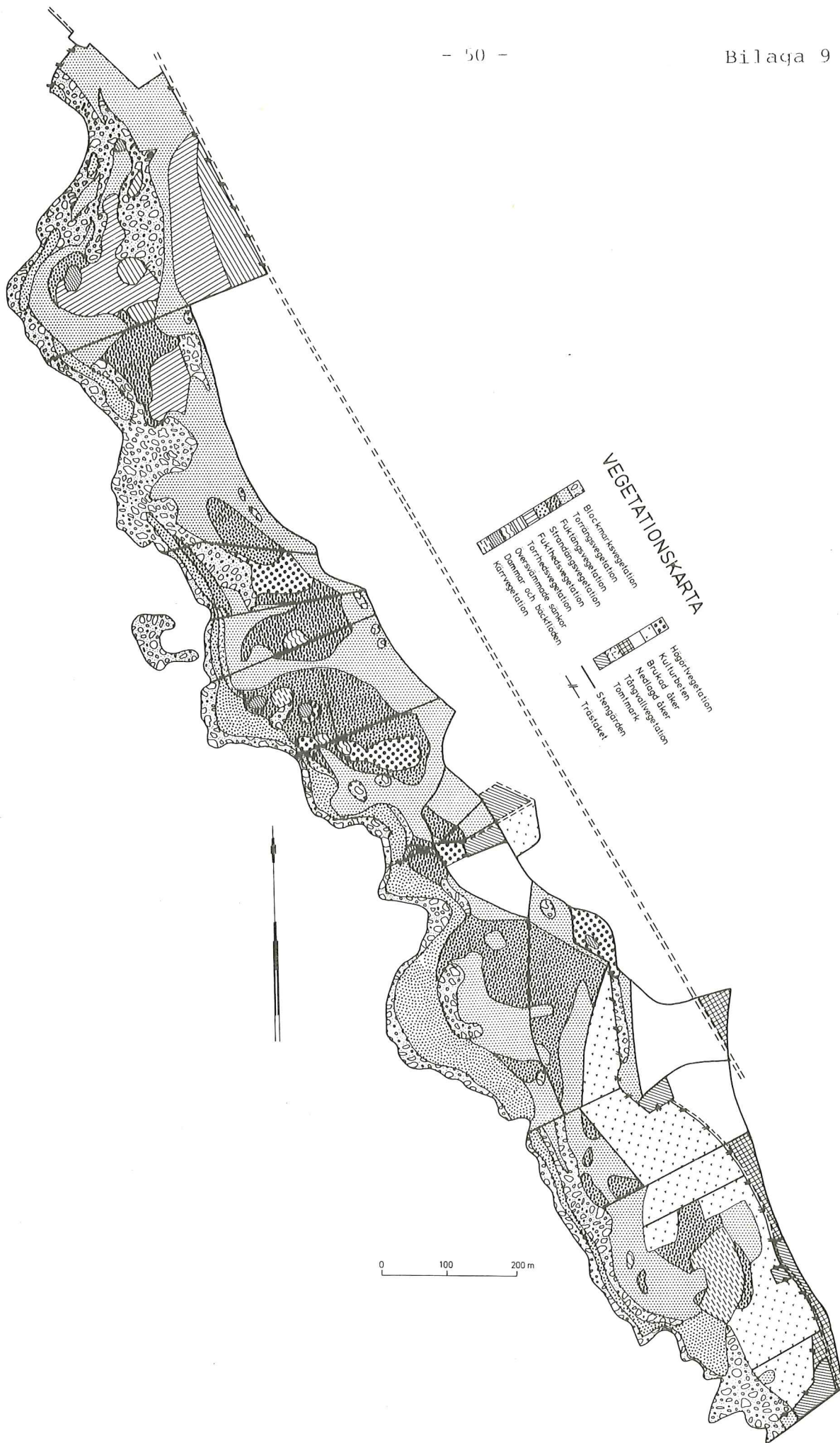
VATTENMÖLLAN
MOLLEHÄSSLE
KRAPPERUP
GYLLEROD

MOLLEHÄSSLE

VATTENMÖLLAN

FISKEHAMN

Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 1983-08-05.
Ur allmänna kartor från Lantmäteriverket.
Medgivande 83.0136.

B. F Å G E L F A U N A

Paul Eric Jönsson

1 INLEDNING

I samband med upprättandet av en skötselplan för naturreservatet på strandängarna mellan Mölle och Lerhamn i Höganäs kommun, har jag under våren 1980 utfört en inventering av områdets häckfåglar. Därtill har jag insamlat och sammanställt äldre uppgifter om fågellivet på strandängarna. Föreliggande rapport skall förhoppningsvis bilda underlag för framtida beslut om reservatets skötsel och vård, särskilt vad gäller hänsynen till det rika fågellivet.

Efter redovisningen av häckfågelkarteringen och den systematiska genomgången av alla påträffade arter, ges en sammanfattande bedömning av områdets ornitologiska värden och synpunkter kring eventuella skötselåtgärder.

En utförlig beskrivning av områdets markhistoria och vegetation har tidigare lämnats av Martinsson, varför dessa förhållanden här inte skall beröras ytterligare.

2 INVENTERINGSMETODIK

Häckfågelfaunan har inventerats under våren 1980 med hjälp av den s k revirkarteringsmetoden (se SNV RR 1978:1. Biologiska inventeringsnormer, Fåglar.). Metoden går i korthet ut på att genom upprepade besök under häckningstid, så exakt som möjligt kartlägga fåglarnas borevir i området och därav bestämma antalet par av respektive art. Metoden ger tillförlitliga resultat för de flesta arter, förutsatt att tillräckligt många besök görs under lämpliga tidpunkter på häckningssäsongen.

Inventeringsområdet sammanfaller i stort med naturreservatets gränser. En indelning i fem delområden (A-E) har gjorts för att underlätta inventeringsarbetet (se figur 1). Totalt gjordes sju besök i området, varav ett den 4.4 och de resterande under tiden 27.5-1.6. Besöken har vid alla tillfällen utom ett, förlagts till de tidiga morgontimmarna då de flesta arters aktivitet är som högst. Den 29.5 gjordes ett sent kvällsbesök för att täcka in eventuella nattaktiva arter. Varje besök tog i genomsnitt 6,5 timmar, vid genomgång av området till fots.

Vid varje besök plottades revirhävande fåglar in på besökskartor för varje delområde. Naturligtvis markerades också direkta bofynd eller observationer av nykläckta ungar hos borymmande arter.

Efter fältarbetets slut överfördes besökskartornas registreringar till artkartor, en för varje art. Från artkartorna har sedan beräkningar av antalet par gjorts.

3 RESULTAT AV INVENTERING 1980

1980 konstaterades säkerställd (fynd av bon eller ungar) och sannolik (revirhävdande fågel på samma plats vid minst tre olika tillfällen) häckning för 38 arter och möjlig häckning (revirhävdande fågel vid mindre än tre tillfällen) för ytterligare 13 arter. I tabell 1 redovisas antal par av respektive art, totalt och fördelade på delområdena A-E.

I figur 2-21 presenteras förenklade artutbredningskartor för 28 arter. Fyllda symboler avser säkerställd eller sannolik häckning, ofyllda symboler visar möjlig häckning. Varje symbol representerar ett par om ej annat anges. Kommentarer till kartorna återfinns i den systematiska artgenomgången (sid 55-75).

4 UNDER FLERÅRSINVENTERING ANTRÄFFADE FÅGELARTER

Nedan följer en systematisk genomgång av samtliga fågelarter som, mig veterligt, påträffats på strandängarna mellan Mölle och Lerhamn t o m den 30/6 1980. Av tidigare publicerade uppgifter har huvudparten hämtats från Rapport från Kullabygdens Ornitologiska Förening, årg 1-10 (1970-1979) (se även litteraturförteckningen). Muntliga uppgifter har dessutom lämnats av framförallt Karl-Göran Nilsson och Alf Petersson, Nyhamnsläge, vilka jag båda är skyldiga ett stort Tack.

I området har hittills observerats minst 167 arter, varav ett 50-tal någon gång befunnits häcka. I tabell 2 redovisas resultaten av de sjöfågelräkningar som utförts regelbundet i området sedan 1973.

Smålom *Gavia stellata*

Sällsynt. Påträffad under vårflyttningen.

Storlom *Gavia arctica*

Enstaka exemplar sedda under vår- och höstflyttningen. Den 21 mars 1977 iakttogs 135 sydsträckande lommar utanför Vattenmöllan, varavsannolikt de flesta var storlommar.

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Sällsynt höst- och vintergäst. En vårobservation gjordes den 20 april 1975. Arten skulle möjligen kunna häcka i någon av de största vattensamlingarna.

Skäggdopping *Podiceps cristatus*

Rastar sparsamt i havet under vår- och höststräcket.

Gråhakedopping Podiceps griseigena

Sällsynt rastare i havet under vår- och höststräcket.

Svarthakedopping Podiceps auritus

Rastar sparsamt-sällsynt under flyttningen.

Storskarv Phalacrocorax carbo

Allmän vintertid. Upp till 70 ex har inräknats på sträckan Mölle-Lerhamn under de årliga sjöfågelinventeringarna i januari (se tabell 2).

Häger Ardea cinerea

Mindre allmän under vinterhalvåret. Mest enstaka exemplar noterade.

Knölsvan Cygnus olor

Häckar årligen med 1-3 par. 1980 häckade vardera 1 par i område C och E. Mindre flockar ses dessutom i området under större delen av året.

Sångsvan Cygnus cygnus

Tämligen allmän-sparsam vintergäst.

Mindre sångsvan Cygnus columbianus

Sällsynt genomsträckare på våren. Som mest sågs 24 ex den 31 mars 1974.

Sädgås Anser fabalis

Sparsam-sällsynt under hösten och vintern.

Bläsgås Anser albifrons

Sällsynt och tillfällig på höststräcket.

Grågås Anser anser

Ses sparsamt under vår- och höstflyttningen. Har blivit vanligare under 1970-talet.

Kanadagås Branta canadensis

Allmän vintergäst. Högsta antal: 292 ex den 20 januari 1979. Kanadagåsen har ökat kraftigt under 1970-talet

Vitkindad gås Branta leucopsis

Sällsynt iakttagen under höststräcket i oktober-november.

Prutgås Branta bernicla

Sparsam-sällsynt genomsträckare i maj-juni och september-oktober. Enstaka exemplar har setts rasta på fäladen.

Gravand Tadorna tadorna

Trolig häckfågel. I slutet av maj 1980 uppehöll sig 7 par i området. Inga ungpullar sågs innan den 2 juni. Häckar i gamla kaninhål, under husgrunder eller ilandflutna trälådor. Fö allmän under större delen av året, utom perioden november - februari.

Bläsand Anas penelope

Möjlig häckfågel 1980. En ensam hane sågs i område E, i slutet av maj, vilket antydde att honan ruvade någonstans i närheten. Tämmligen allmän rastare under vår- och höststräcket. Se figur 3.

Snatterand Anas strepera

Sällsynt rastare, främst under vårsträcket. Par har iakttagits vid några tillfällen så sent som i slutet av maj, varför häckning inte varit osannolik. Häckar annars spritt och sällsynt vid slättsjöar i södra Sverige och i Danmark. Har troligen häckat regelbundet på Hallands väderö sedan mitten av 1960-talet. En ensam hona övervintrade vid Vattenmöllan, vintern 1977-78.

Kricka *Anas crecca*

Trolig häckfågel. I sista majveckan 1980 sågs ensamma hanar i områdena C och E. I övrigt tämligen allmän under flyttningen. Övervintring har noterats vissa år. Se figur 4.

Gräsand *Anas platyrhynchos*

Häckfågel. 1980 häckade 11-14 par i området. Flera ungpullar iakttagna i slutet av maj. Figur 2 visar att gräsanden är klart bunden till de fuktigare delarna av fäladen. Rastar f ö i stort antal under större delen av året.

Stjärtand *Anas acuta*

Uppträder sparsamt-sällsynt under flyttningen. Den enda simanden som inte uppträtt under häckningstid på fäladen.

Årta *Anas querquedula*

Häcker med något eller några par, åtminstone vissa år. 1980 skrämdes en hona från boet i område C och ett par uppehöll sig troget i område E i slutet av maj. I övrigt sällsynt observerad under främst vårsträcket. Se figur 4.

Skedand *Anas clypeata*

Sannolikt årlig häckfågel. Minst ett par häckade 1980. En hona med ungar sågs i område E och ytterligare 3-4 exemplar sågs regelbundet i slutet av maj. Sparsamt förekommande under flyttningen. Se figur 3.

Brunand *Aythya ferina*

Sällsynt iakttagen vintertid.

Vigg *Aythya fuligula*

Sparsam övervintrare. Tillfälligt iakttagen under häckningstid.

Ejder Somateria mollissima

Troligen årlig häckfågel. 1980 sågs 3 kullar i slutet av maj. Bilden kompliceras dock genom att ådorna har för vana att snabbt förflytta sig långa sträckor längs kusten med sina nykläckta ungar. Tidigare år har bon påträffats i området. I övrigt är ejdern mycket allmän under större delen av året.

Sjöorre Melanitta nigra

Sparsamt observerad under vinterhalvåret.

Svärta Melanitta fusca

Sparsam-sällsynt under höst och vinter.

Knipa Bucephala clangula

Tämligen allmän vintertid.

Salskrake Mergus albellus

Sällsynt vintergäst. Endast ett känt fynd: 1 hane vid Lerhamn den 8 februari 1976.

Småskrake Mergus serrator

Trolig häckfågel. Två par iakttagna i slutet av maj 1980. Har dock för vana att häcka mycket sent på säsongen varför den lätt kan förbigås. Placerar boet likt ejdern, under täta buskar, ilandflutna lådor o dyl. Allmän vintertid.

Storskrake Mergus merganser

Tämligen allmän-sparsam vintertid och under flyttningen.

Bivråk Pernis apivorus

Tämligen allmän genomsträckare i maj.

Brun kärrhök Circus aeruginosus

Sparsam-sällsynt under vår- och höststräcket.

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Sparsam-sällsynt vintertid och under flyttningen.

Ängshök *Circus pygargus*

Sällsynt genomsträckare. Endast ett känt fynd: 1 hane sågs den 5 maj 1978.

Duvhök *Accipiter gentilis*

Sparsamt observerad vintertid. Slår ibland änder vid stranden.

Sparvhök *Accipiter nisus*

Tämligen allmän vintertid och under flyttningen. Ses ofta jaga småfåglar i strandkanten.

Ormvråk *Buteo buteo*

Allmän vintertid och på flyttningen. Ses ofta på sorkjakt på fäladen.

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Sparsam vintertid och på flyttningen.

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Sparsam-sällsynt genomsträckare.

Tornfalk *Falco tinnunculus*

Besöker regelbundet området från häckplatser i närbelägna skogsdungar. Sparsamt förekommande under vår- och höststräcket. Har övervintrat.

Stenfalk *Falco columbarius*

Sparsam-sällsynt under vår- och höststräcket, mera tillfälligt vintertid.

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Sällsynt, men troligen regelbunden under vårflyttningen i maj.

Pilgrimsfalk Falco peregrinus

Jagade regelbundet på fäladen fram till början av 1960-talet, då arten försvann som häckfågel på Kullaberg. Inga kända fynd under 1970-talet.

Rapphöna Perdix perdix

Trolig häckfågel. 1980 sågs 3 par tillfälligt i slutet av maj. Arten har annars minskat kraftigt i Kullabygden efter de hårda vintrarna 1978-79 och 1979-80. Se figur 5.

Fasan Phasianus colchicus

Möjlig häckfågel 1980. En tupp skrämde upp från område C i slutet av maj.

Vattenrall Rallus aquaticus

Häcker sannolikt vissa år i tät vegetation kring vattensamlingarna i områdena C och E. Ej observerad 1980.

Småfläckig sumphöna Porzana porzana

Påträffad en gång vid Vattenmöllan, i slutet av april 1980.

Rörhöna Gallinula chloropus

Ett par häckade 1980 i område E. Annars bara sällsynt påträffad i de största vattensamlingarna. Se figur 5.

Sothöna Fulica atra

Häckade 1980 med ett par i område E. Allmän vintertid. Se figur 5.

Trana Grus grus

Sparsamt observerad på vårsträcket i april.

Strandskata Haematopus ostralegus

1980 häckade 9-10 par, ganska jämt utspridda i området (se figur 6). Strandskatan är här starkt knuten till strandzo-

nen och söker sin mesta föda här. Enstaka par häckar dock på åkermark öster om cykelvägen.

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*

Rastar sällsynt på vårsträcket: 2 ex sågs vid Fågelviken, Mölle den 1 juni 1980.

Större strandpipare *Charadrius hiaticula*

6 par häckade 1980 i den södra hälften av området. Liksom strandskatan bunden till strandzonen. Se figur 7.

Mindre strandpipare *Charadrius dubius*

Sällsynt anträffad under vårsträcket i slutet av april.

Svartbent strandpipare *Charadrius alexandrinus*

Ett exemplar av denna i Sverige mycket sällsynta vadare, sågs vid Lerhamn den 11 april 1976. Häckar endast med något 10-tal par på sandrevlar och marskängar i sydvästra Skåne.

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

Rastar sparsamt-sällsynt på åkermark och torrängar, under vår och höstflyttningen. En ensam, kvardröjande individ sågs under hela sista majveckan 1980 vid Vattenmöllan.

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

Sparsamt-sällsynt påträffad under flyttningen.

Tofsvipa *Vanellus vanellus*

Områdets talrikaste häckfågel. 1980 häckade minst 27 par, varav minst 10 i område E. Artkartan (figur 8) visar att tofsvipan är klart bunden till de fuktigare partierna. F ö allmän under vår- och höststräcket.

Kärrensnäppa *Calidris alpina*

Rastar sparsamt under flyttningen och mera sällsynt som övervintrare. Potentiell häckfågel på de fuktigaste och hårt betade partierna?

Brushane *Philomachus pugnax*

Rastar regelbundet i småflockar under vårflyttningen i april-maj och tillfälligt har hanar iakttagits spelande på fuktängarna. Har möjligen häckat i äldre tider.

Dvärgbeckasin *Lymnocyptes minimus*

Sparsam men regelbunden rastare på de fuktigaste ställena, under vår- och höststräcket. Flera observationer har också gjorts vintertid i december. Vattenmöllan är en av de "säkraste" lokalerna för arten i Kullabygden.

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*

Häckade med 7-9 par 1980. Kräver ordentligt fuktiga marker, vilket också kan avläsas i figur 9. Rastar ibland i relativt stort antal under vår- och höststräcket. Flera vinterobservationer har gjorts i december-januari.

Morkulla *Scolopax rusticola*

Tillfälligt observerad på hösten. Annars knuten till skogsmark.

Rödspov *Limosa limosa*

Tillfälligt anträffad på våren: 1 ex sågs den 2 maj 1977.

Småspov *Numenius phaeopus*

Rastar regelbundet, om än i små antal, under höstflyttningen i juli-augusti. Mera sällan observerad på våren.

Storspov *Numenius arquata*

Tämligen allmän under vår- och höststräcket.

Svartsnäppa *Tringa erythropus*

Sällsynt rastare under flyttningen i maj och juni-augusti.

Rödbena *Tringa totanus*

Tillsammans med tofsvipan, karaktärsfågel för de fuktiga ängsmarkerna. 1980 häckade 12-16 par, varav minst 5 par i område E. I övrigt allmän under flyttningen. Tillfälligt observerad vintertid. Se figur 10.

Gluttsnäppa *Tringa nebularia*

Sparsam under vår- och höststräcket.

Skogssnäppa *Tringa ochropus*

Tämligen allmän-sparsam rastare under flyttningen, främst i mars-april.

Grönben *Tringa glareola*

Sparsam rastare under flyttningen i maj och juli-september.

Drillsnäppa *Actitis hypoleucos*

En ensam fågel sågs vid ett par tillfällen i slutet av maj, varför häckning möjligen kunde misstänkas. Häckar normalt vid insjöar och rinnande vattendrag med steniga stränder. Rastar allmänt vid steniga havsstränder under flyttningen.

Roskarl *Arenaria interpres*

Sparsam-sällsynt under vår- och höststräcket.

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*

Sällsynt rastare under flyttningen: 2 ex sågs vid Lerhamn den 2-3 september 1978.

Skrattmås *Larus ridibundus*

I en relativt nyetablerad koloni i område E, häckade 22 par 1980. Finner sannolikt gott skydd mot predatorer i de expanderande bladvassruggarna (*Phragmites communis*) Uppgifter om häckningsframgången saknas dock. I övrigt allmän i området under hela året. Se figur 11.

Fiskmås *Larus canus*

Ett par häckade på ett stengärde som genomlöper vattenpölen på gränsen mellan område B och C (se figur 11). Tyvärr (för fiskmåsar) samma pöl som bebos av några av de beryktade klockgrodorna (*Bombina orientalis* x *variegata*), varför häckningen sannolikt misslyckades på grund av upprepade störningar från grodintresserade människor (*Homo sapiens* var. *amphibicus*): Fiskmåsen är f ö allmän i området under hela året.

Silltrut *Larus fuscus*

Sparsam-sällsynt under vår- och höstflyttningen. Häckar närmast med ett 30-tal par på Hallands Väderö.

Gråtrut *Larus argentatus*

Talrik under större delen av året. Häckar ej.

Havstrut *Larus marinus*

Allmän under hela året. Häckar ej.

Tretåig mås *Rissa tridactyla*

Tillfälligt observerad i samband med hårda västvindar på hösten och vintern. Döda, ilandflutna fåglar har hittats ett par gånger.

Skräntärna *Sterna caspia*

Observerad en gång: 1 ex den 31 maj 1980.

Kentsk tärna *Sterna sandvicensis*

Fåglar från häckplatser i Skälderviken eller på Hallandskusten, fiskar ofta i havet utanför Mölle fälad. Särskilt vanlig i juli-augusti när ungfågeln stryker omkring.

Fisktärna *Sterna hirundo*

Ses liksom föregående art allmänt fiska i havet under sommarhalvåret. Häckning ej konstaterad.

Småtärna *Sterna albifrons*

Sällsyntare än kentska tärnan och fisktärnan, men ändå regelbunden under våren och sommaren. Potentiell häckfågel?

Tordmule *Alca torda*

Sällsynt observerad vintertid. Häckar med några få par på Hallands Väderö.

Tobisgrissla *Cepphus grylle*

Iakttas tillfälligt under större delen av året. Häckar med ett fåtal par på Kullabergs nordsida och i en större koloni (ca 120 par) på Hallands Väderö.

Skogsduva *Columba oenas*

Sparsam-sällsynt under vår- och höstflyttningen. Häckar med flera par i ihåliga träd och holkar i den närbelägna Krappesrups park.

Ringduva *Columba palumbus*

Häckar allmänt i närbelägna trädgångar och kring bebyggelse i Mölle och Lerhamn. Ej konstaterad häckande inom området. Allmän under flyttningen.

Turkduva *Streptopelia decaocto*

Tillfälligt observerad. Häckar fåtaligt i trädgårdar i Mölle. Veterligt ej i Lerhamn.

Gök *Cuculus canorus*

Sannolik häckfågel. Ropande hanar sågs regelbundet i området under slutet av maj. Troliga värdfåglar i området är ängs-
piplärka, stenskvätta och sädesärta.

Jorduggla *Asio flammeus*

Rastar sällsynt på fäladen under flyttningen. Enstaka vinterobservationer har också gjorts.

Tornseglare *Apus apus*

Allmän sommartid. Häckning ej konstaterad.

Göktyta *Jynx torquilla*

Sällsynt påträffad under vårsträcket i april-maj.

Gröngöling *Picus viridis*

Ses relativt ofta på fäladen under hösten och vintern. Är troligen på jakt efter myror i de talrika stackarna under enebuskarna.

Större hackspett *Dendrocopus major*

Sällsynt påträffad på fäladen under höst och vinter. Många sågs under den kraftiga invasionen hösten 1972.

Trädlärka *Lullula arborea*

Sporadiskt iakttagen under vår- och höststräcket.

Sånglärka *Alauda arvensis*

Häckande med 7-11 par 1980. Förekommer talrikare på ren åkermark än på strandängar av den typ som finns här. Se figur 12.

Berglärka *Eremophila alpestris*

Noterad vid några tillfällen under höststräcket i oktober - november och ett par gånger i januari.

Backsvala *Riparia riparia*

Tämligen allmän sommartid. Häckar ej.

Ladusvala *Hirundo rustica*

Häckar vid bebyggelse. 1980 fanns minst 3 par vid Vattenmöllan. I övrigt allmän under sommaren.

Hussvala *Delichon urbica*

Minst 2 par häckade vid bebyggelse 1980. Allmän sommartid.

Trädpiplärka *Anthus trivialis*

Allmän under vår- och höststräcket. Häckar i skogsmark.

Ängspiplärka *Anthus pratensis*

13-14 par häckade 1980. Figur 13 visar fördelningen av parren i området. Allmän på fäladen under större delen av året. Övervintrar sällsynt.

Rödstrupig pipplärka *Anthus cervinus*

Sällsynt rastare under höststräcket i september.

Gulärkla *Motacilla flava*

3-5 par häckade på fuktängarna 1980. En våtmarksfågel som minskat på många håll i södra Sverige i takt med utdikning och uppodling av våtängarna. Rastar allmänt på fäladen under vår- och höststräcket, då också den nordliga rasen *M.f.thunbergi* ses i stora flockar. Se figur 20.

Sädesärkla *Motacilla alba*

1980 häckade minst 6 par vid bebyggelse och i stengården. Rastar allmänt under flyttningen.

Sidensvans *Bombycilla garrulus*

Sällsynt påträffad höst och vinter.

Gärdsmyg Troglodytes troglodytes

Ett par häckade 1980 i ett tätt buskage i område B. Märkbart fåtaligare detta år efter två hårda vintrar.

Järnsparv Prunella modularis

Häckade med 9-12 par i området 1980. Knuten till gården och häckar med ordentligt uppväxt buskage. Häckar också allmänt i skogsmark. Se figur 14.

Rödhake Erithacus rubecula

Rastar allmänt under vår- och höststräcket. Häckning ej konstaterad.

Näktergal Luscinia luscinia

4 par häckade 1980. Förekommer helst i områden med buskage och tät undervegetation, gärna fuktiga ställen.

Blåhake Luscinia svecica

Tillfälligt observerad under flyttningen i maj och september.

Svart rödstjärt Phoenicurus ochruros

Tillfälligt påträffad under sträcket i april och oktober.

Rödstjärt Phoenicurus phoenicurus

Häckning ej konstaterad, men påträffas ej sällan vid bebyggelse i området.

Buskskvätta Saxicola rubetra

1-2 par häckade 1980. Rastar vissa år talrikt på vårflyttningen i början av maj.

Stenskvätta Oenanthe oenanthe

Karaktärsfågel på den här typen av öppna, steniga marker nära havet. 15-16 par häckade 1980. Flera bofynd gjordes i stengärderna. Se figur 15.

Ringtrast Turdus torquatus

Rastar sällsynt, men troligen regelbundet, under vårsträcket i april-maj.

Koltrast Turdus merula

2 par häckade 1980 i högre buskage. Annars mest knuten till bebyggelse och skogsmark.

Björktrast Turdus pilaris

Rastar allmänt under flyttningen och mera sparsamt vintertid. Tillfälligt observerad på fäladen under häckningstid 1980, men dessa fåglar härrörde sannolikt från en liten koloni vid Möllehässle.

Taltrast Turdus philomelos

Allmän under vår- och höststräcket. Häckning ej konstaterad.

Rödvingetrast Turdus iliacus

Tämligen allmän under vår- och höststräcket. Sällsynt vintertid.

Dubbeltrast Turdus viscivorus

Sparsam rastare under vår och höstflyttningen.

Sävsångare Acrocephalus schoenobaenus

Har tidigare häckat i bladvassruggarna i område E. Ej observerad 1980.

Kärrsångare Acrocephalus palustris

Minst 3 par häckade i högörtvegetation 1980. Kärrsångaren har ökat kraftigt i Kullabygden under 1970-talet. Som mest inräknades 9 sjungande hanar mellan Lerhamn och Mölle den 29 maj. Se figur 21.

Rörsångare Acrocephalus scirpaceus

Rastar allmänt i buskage under vårsträcket i maj. Borde kunna etablera sig som häckfågel i den expanderande bladvassen i område E.

Härmsångare Hippolais icterina

Rastar tillfälligt under vårsträcket i maj. En sjungande fågel noterades t ex i område A 1980. Häckar normalt i högstamig lövskog.

Ärtsångare Sylvia curruca

9-12 par häckade 1980 bland täta snår i gården och häckar. Se figur 16.

Törnsångare Sylvia communis

Minst 20 par häckade i buskage och gården 1980. Se figur 17.

Trädgårdssångare Sylvia borin

Möjlig häckfågel 1980. Upp till 3 sjungande hanar noterades i slutet av maj. Normalt mera knuten till skogsmark.

Svarthätta Sylvia atricapilla

Ses tämligen allmänt under vår- och höstflyttningen. Häckar normalt i skogsmark.

Gransångare Phylloscopus collybita

Sparsamt observerad under vår- och höststräcket.

Lövsångare Phylloscopus trochilus

2-3 par häckade bland uppväxt buskage 1980. Tämligen allmän under vår- och höststräcket.

Kungsfågel Regulus regulus

Rastar tämligen allmänt under flyttningen.

Grå flugsnappare Muscicapa striata

Sparsam under vårflyttningen. Häckar i skogsmark eller bland bebyggelse.

Svartvit flugsnappare *Ficedula hypoleuca*

Sparsam under vår- och höstflyttningen. Häckning ej konstaterad.

Stjärtmes *Aegithalos caudatus*

Sällsynt påträffad vintertid.

Blåmes *Parus caeruleus*

Sporadiskt påträffad, främst vintertid. Dock i stort antal under invasionsartat uppträdande i oktober 1973. Häckning ej konstaterad.

Talgoxe *Parus major*

Ett par häckade i holk i område C 1980. F ö sparsamt påträffad, mest höst och vinter.

Törnskata *Lanius collurio*

Minst ett par häckade 1980. Vårsträcket detta år var ovanligt sent, varför de övriga 6 möjliga paren sannolikt härrör sig från rastande individer. Är starkt knuten till öppna, soliga marker med täta, snåriga buskage och ett rikt insektsliv. Se figur 21.

Varfågel *Lanius excubitor*

Sparsam vintergäst och rastare under flyttningen.

Nötskrika *Garrulus glandarius*

Sporadiskt observerad vintertid och i samband med invasioner på hösten, t ex 1972 och 1977. Annars en typisk skogsfågel.

Skata *Pica pica*

Flera par häckar i gården och dungar strax öster om reservatet och fåglar härifrån ses regelbundet söka föda på fäladen. Svår boplundrare.

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*

Tillfälligt påträffad i samband med invasioner på hösten. Senast 1975 och 1977.

Kaja *Corvus monedula*

Ses allmänt på födosök i området. Häckar vid bebyggelse i Mölle och Lerhamn.

Råka *Corvus frugilegus*

Tämligen allmän-sparsam under större delen av året. Närmsta kända kolonin i Höganäs (ett 30-tal par).

Kråka *Corvus corone*

Allmän i området under hela året. Häckar i mindre dungar i närheten. Liksom skatan en betydande predator på ägg och ungar i området. Svartkråkan (*C.c.corone*) är tillfälligt observerad under vårsträcket.

Korp *Corvus corax*

Fåglar från häckplatser på Kullaberg, patrullerar regelbundet över fäladen. Flockar upp till 10 ex kan ses vintertid.

Stare *Sturnus vulgaris*

3 par häckade vid bebyggelse 1980. Rastar allmänt på fäladen under flyttningen.

Gråsparv *Passer domesticus*

18-20 par häckade 1980. Helt knuten till mänsklig bebyggelse. Se figur 18.

Pilfink *Passer montanus*

Minst 6 par häckade vid bebyggelse 1980.

Bofink *Fringilla coelebs*

Möjlig häckning i en trädgård i område E 1980. Annars mest en skogsfågel. Rastar allmänt under vår- och höststräcket.

Bergfink *Fringilla montifringilla*

Tämligen allmän under flyttningen och på vintern.

Grönfink *Carduelis chloris*

Minst 3 par häckade 1980. Föredrar öppna buskrika marker, gärna bland bebyggelse.

Steglits *Carduelis carduelis*

En ensam fågel observerad i slutet av maj 1980 antyder möjlig häckning. Häckning verkar dock inte särskilt sannolik med tanke på artens normala biotopkrav. Steglitsen föredrar öppna marker med inslag av lövskogsdungar. I övrigt sparsamt observerad i området under större delen av året.

Grönsiska *Carduelis spinus*

Sparsam under vår- och höststräcket. Talrik vissa vintrar i klubbalsbestånd (*Alnus glutinosa*).

Hämpling *Carduelis cannabina*

Områdets näst vanligaste häckfågel. 1980 häckade 23-29 par. Tillsammans med törnsångare karaktärsfågel i öppna, buskrika marker. Se figur 19.

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris*

Sparsam vintergäst och rastare under flyttningen.

Gråsiska *Carduelis flammea*

Ses i varierande antal vintertid. Senaste stora invasionen inföll vintern 1972-73.

Domherre Pyrrhula pyrrhula

Sporadiskt påträffad, mest under vintern.

Lappsparv Calcarius lapponicus

Sparsam-sällsynt under vår- och höststräcket.

Snösparv Plectrophenax nivalis

Sparsam-sällsynt vintergäst.

Gulsparv Emberiza citrinella

Häckade med 3-5 par 1980. Tämligen allmän under större delen av året. Se figur 21.

Säv sparv Emberiza schoeniclus

5 par häckade 1980 i högre vegetation på fuktiga partier. Tämligen allmän under större delen av året. Se figur 20.

5 SAMMANFATTNING

Fågelfaunan på strandängarna mellan Mölle och Lerhamn hyser inga extrema rariteter, men den speciella artsammansättningen och individtätheten hos vissa karaktäristiska arter gör ändå att den måste betraktas som mycket rik, särskilt i förhållande till vad trakten i övrigt har att erbjuda.

5.1 Häckfåglar

Av de cirka 50 häckande arterna märks framförallt de många änderna och vadarna. Att det förutom gräsand också troligen regelbundet häckar kricka, årta och skedand, är anmärkningsvärt. Lägg därtill att bläsand och snatterand observerats under häckningstid flera gånger de senaste åren. Bland vadarna är det främst den höga tätheten av tofsvipa och rödbena som förvånar. Det är tydligt att dessa båda arter här funnit nära nog optimala betingelser för sin fortplantning. Strandskata, större strandpipare och enkelbeckasin förekommer dessutom i gott antal.

Att en lokal hyser en skrattnåskoloni är nästan alltid en god indikator på att fågellivet också i övrigt är rikt, vilket här bekräftas av de många våtmarksarterna. Skrattnåsar drar ofta till sig änder, sothöns och vadare som finner gott skydd mot predatorer (ex räva och kråkfåglar) i närheten av kolonin.

Tättingarna är väl representerade med de flesta arter som hör hemma på strandängar av den typ som finns på Mölle fälad. De öppna buskmarkernas fåglar som hämppling, törnsångare, årtsångare och törnskata är karaktäristiska på fäladen. De typiska fuktängsarterna gulärkla, ängspiplärka och sävspary finns i mindre antal liksom den i fuktiga högörtängar, kraftigt expanderande kärrsångaren.

Flera arter är knutna till den bebyggelse som finns på fäladen, bl a ladusvala, hussvala, koltrast, trädgårdssångare, talgoxe, stare, gråsparv, pilfink, bofink och grönfink.

Typiska för den steniga havsstranden slutligen, är stenskvätta, sädesärta och skärpiplärka.

5.2 Rastande sträckare

Stora mängder flyttfåglar drar över Kullahalvön både vår och höst, något som tydligt avspeglas i den gedigna artlistan över området. Speciellt under månaderna april-maj och september-oktober rastar många flyttare på fäladen. Änder, gäss och svanar förekommer med många arter liksom vadare, måsar och tärnor. Värda att särskilt nämnas är t ex mindre sångsvan, prutgås, brushane, dvärgbeckasin, småspov, roskarl, kentsk tärna och småtärna.

Bland rovfåglarna är det främst brun och blå kärrhök samt stenfalk som regelbundet ses i området under sträcket. Jordugglan jagar ofta på ängarna både vår och höst.

Bland de många tättingarna som iakttas under vår- och höstflyttningen, förtjänar främst rödstrupig piplärka, blåhake, ringtrast, vinterhämplig och lappsparv att nämnas.

5.3 Övervintrare

Fågellivet är ofta överraskande rikt på vintern och den uppmärksamme ornitologen kan med lite tur göra spännande upptäckter. Ett stort antal sjöfåglar övervintrar längs fäladens stränder. Storskarven är vanlig, liksom kanadagåsen, gräsanden, knipan och småskracken. Mera tillfälligt ses också krickor, bläsänder och salskrakar. Vadare gör ofta övervintringsförsök,

främst kärrensäppa, rödbena, enkelbeckasin och dvärgbeckasin.

Ormvråk, fjällvråk och sparvhök hör till de vanliga vinterrovfåglarna. Mera sällan uppträder blå kärrhök, duvhök och tornfalk. Småflockar av flera tättingarter söker ofta föda vintertid på de uppspolade tångvallarna, t ex berglärka, ängs- och skärpiplärka, björktrast, stare, vinterhämping, snösparv och gulsparv.

6 NATURVÅRDSSYNPUNKTER

Skötseln av naturreservatet bör naturligtvis utformas så att det här dokumenterat rika fågellivet kan ges fortsatta existensmöjligheter. Eftersom dagens fauna har uppkommit som följd av den kulturpåverkan som området utsatts för, är det rimligt och nödvändigt att den nuvarande hävden fortsätter och upprätthålls på samma nivå som i nuläget. Detta avser naturligtvis kreatursbetningen som måste garanteras även i framtiden.

Igenväxning, speciellt på de fuktigare partierna, kan inte tolereras i ökande omfattning. Detta skulle starkt missgynna flera fågelarter, bl a simänderna, tofsvipa, rödbena, enkelbeckasin, gulärta och ängspiplärka.

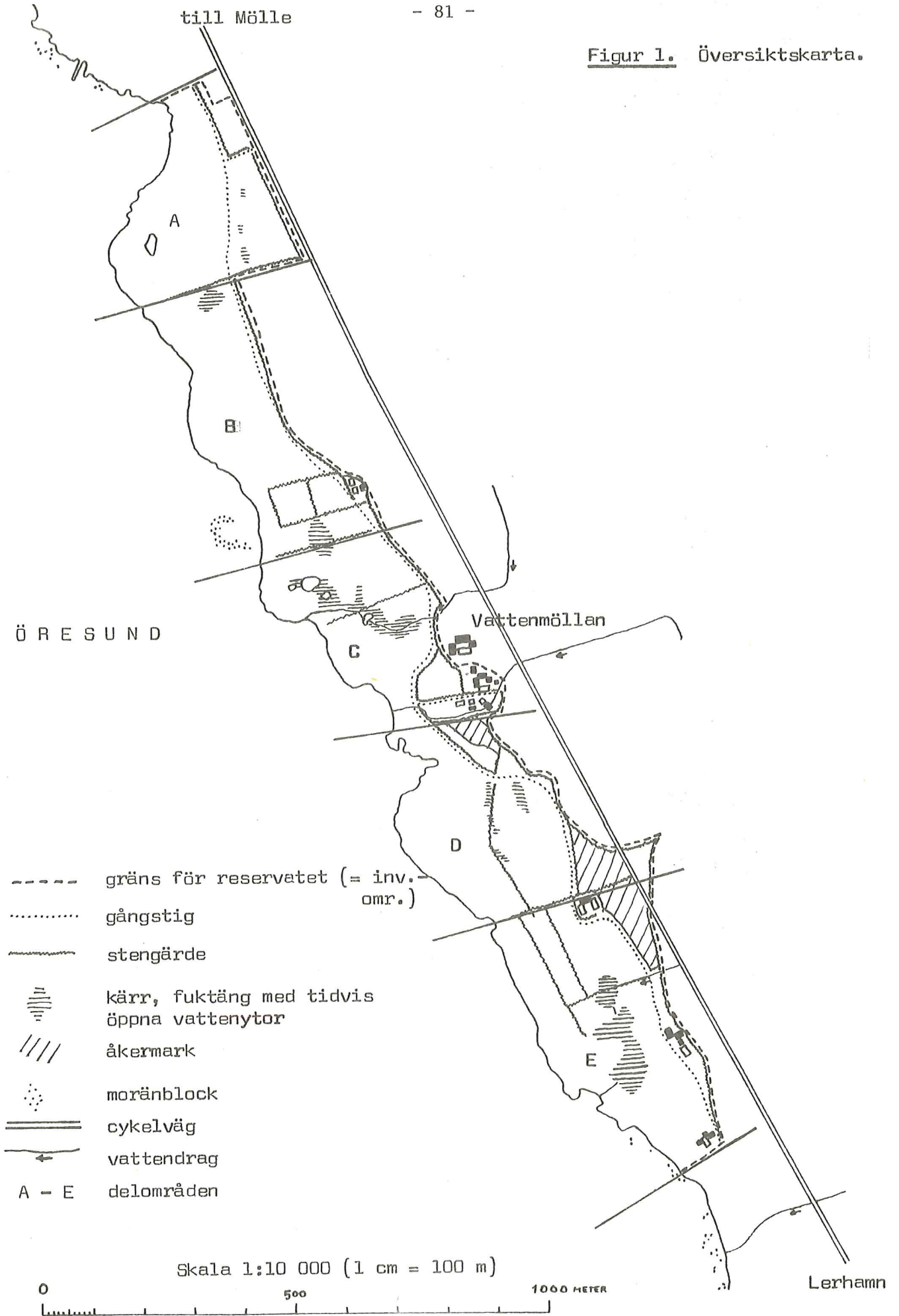
Å andra sidan bör återhållsamhet iakttas vid eventuell utglesning av befintlig buskvegetation, då detta säkert medför negativa konsekvenser för arter som törnsångare, hämppling, törnskata m fl.

Av särskilt stor betydelse för de många våtmarksfåglarna, är att vattenståndet i kärr och pölar inte tillåts sjunka ytterligare. Åtgärder bör tvärtom vidtas för att höja vattennivån i delområde C och E (se figur 1) med 15-20 cm. Detta skulle garantera att vattensamlingarna inte torkade ut under torra somrar (som varit fallet under flera år i mitten av 1970-talet) och att igenväxningen bromsades upp något. I område E bör de växande bladvassruggarna hållas under uppsikt så att dessa ej får alltför stor utbredning, vilket också kan få negativa konsekvenser för de många häckande änder och vadare som finns här.

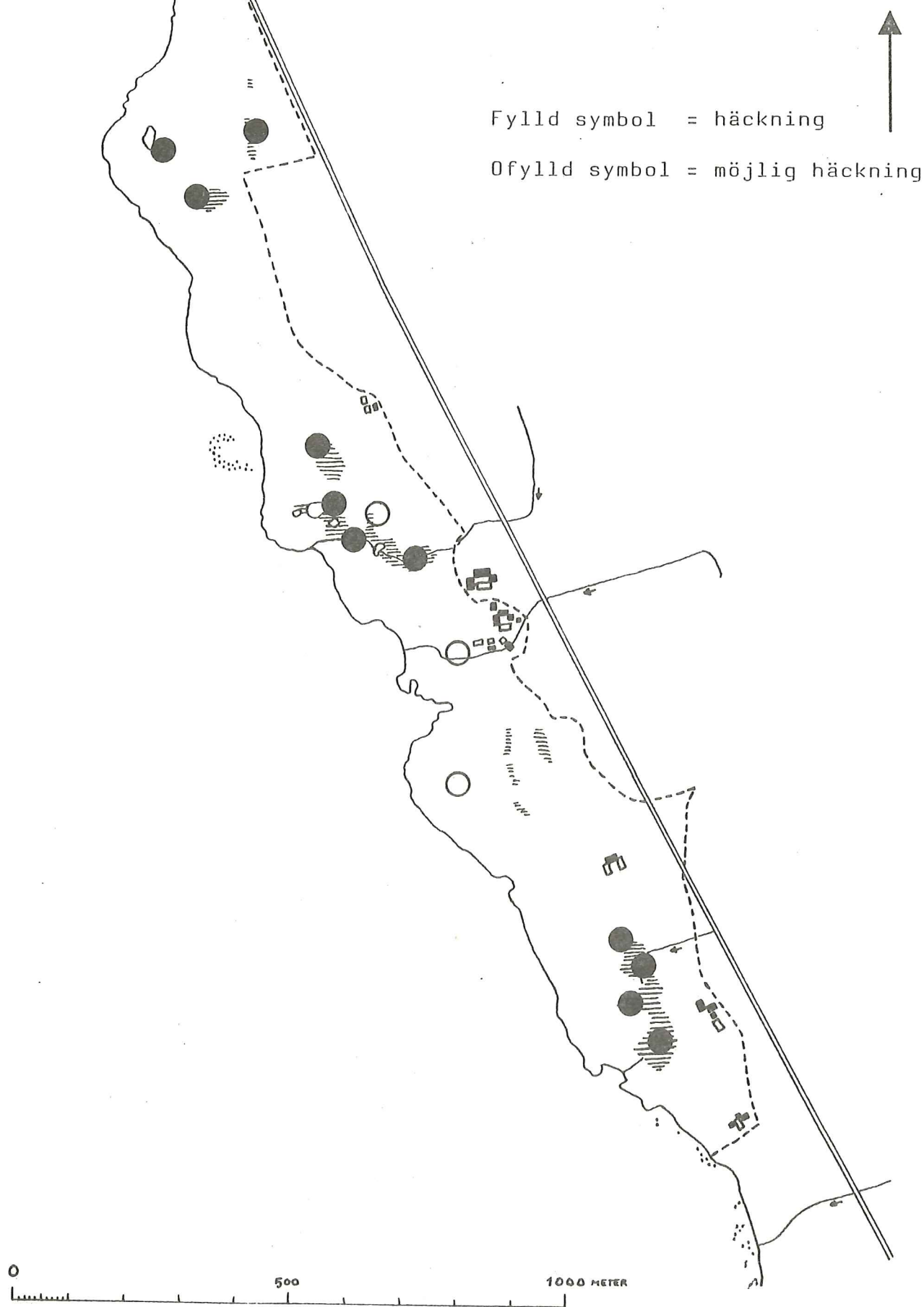
7 LITTERATUR

- Axelsson P., Holst O., Jönsson P.E., Kjellén N. och Sylvén M, 1979. Fåglar i Skåne 1978. Anser, supplement 5.
- Cronert H., Holst O., Jönsson P.E., Kjellén N., Sylvén M. och Walinder G. 1978. Fåglar i Skåne 1977. Anser, supplement 4.
- Cronert H., Jönsson P.E., Kjellén N., Sylvén M. och Walinder G. 1977. Fåglar i Skåne 1976. Anser, supplement 2.
- Dybbro T. /Dansk Ornithologisk Forening. 1976. De danske ynglefugles udbredelse. København 1976.
- Högstedt G., Jönsson P.E., Kjellén N., Källander H., Lindblad T. och Sylvén M. 1976. Fåglar i Skåne 1975. Anser, supplement 1.
- Jönsson G. 1881. Jagtzoologiska underrättelser från Luggude härad i Skåne. Svenska Jägarförbundets Nya Tidskrift 1881.
- Jönsson P.E. /Kullabygdens Ornitologiska Förening. 1978. Kullabergs häckfåglar. Länsstyrelsen i Malmöhus län, naturvårdsenheten, medd. nr 1978:1.
- Kullabygdens Ornitologiska Förening 1970-1979. Rapport från Kullabygdens Ornitologiska Förening, årg 1-10.
- Persson F. 1942. Kullaspetsens häck- och sträckfåglar, i Kullabygd 1942, årsbok för Kullens Hembygdsförening.
- Persson F. 1955. Förändringar inom fågelvärlden i senare tid vid Skälderviken och Kullahalvön, i Skånes Natur, årsbok 1955.
- Sveriges Ornitologiska Förening. 1978. Sveriges fåglar. Stockholm 1978.

Figur 1. Översiktskarta.

Figur 2. Gräsand *Anas platyrhynchos*

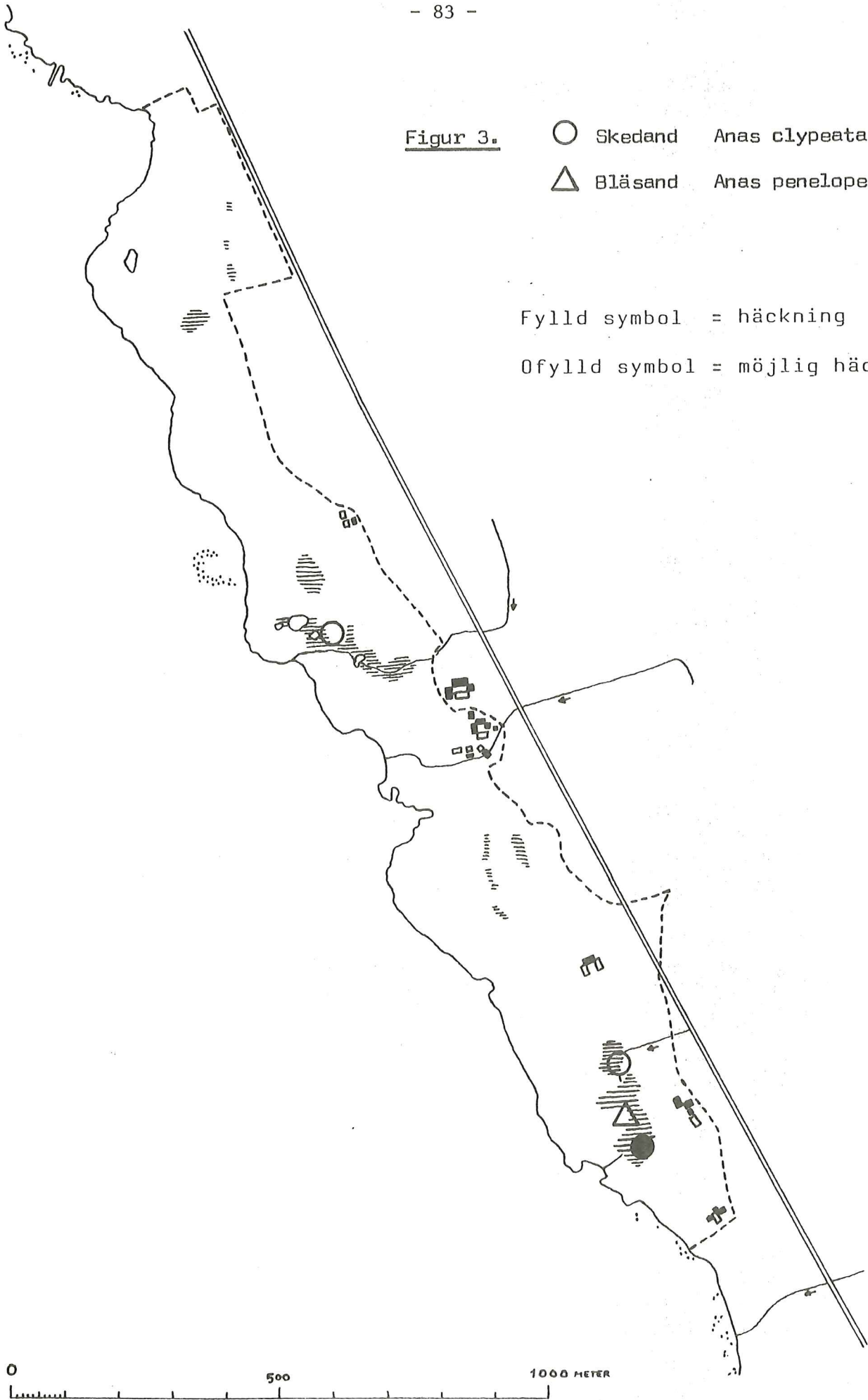

Figur 3.

- Skedand *Anas clypeata*
- △ Bläsand *Anas penelope*

Fylld symbol = häckning

Ofylld symbol = möjlig häckning

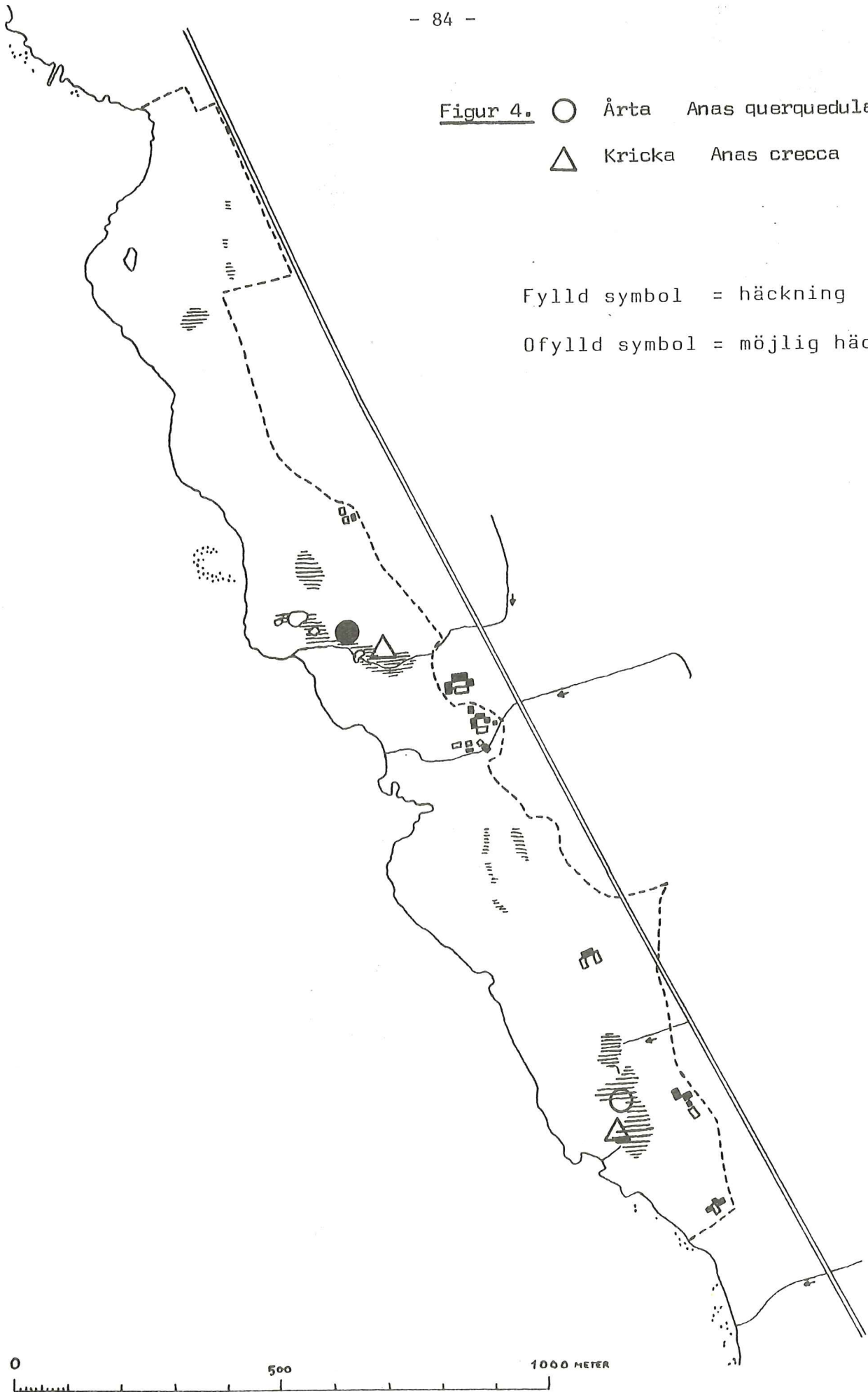

Figur 4. ○ Årta *Anas querquedula*

△ Kricka *Anas crecca*

Fylld symbol = häckning

Ofylld symbol = möjlig häckning

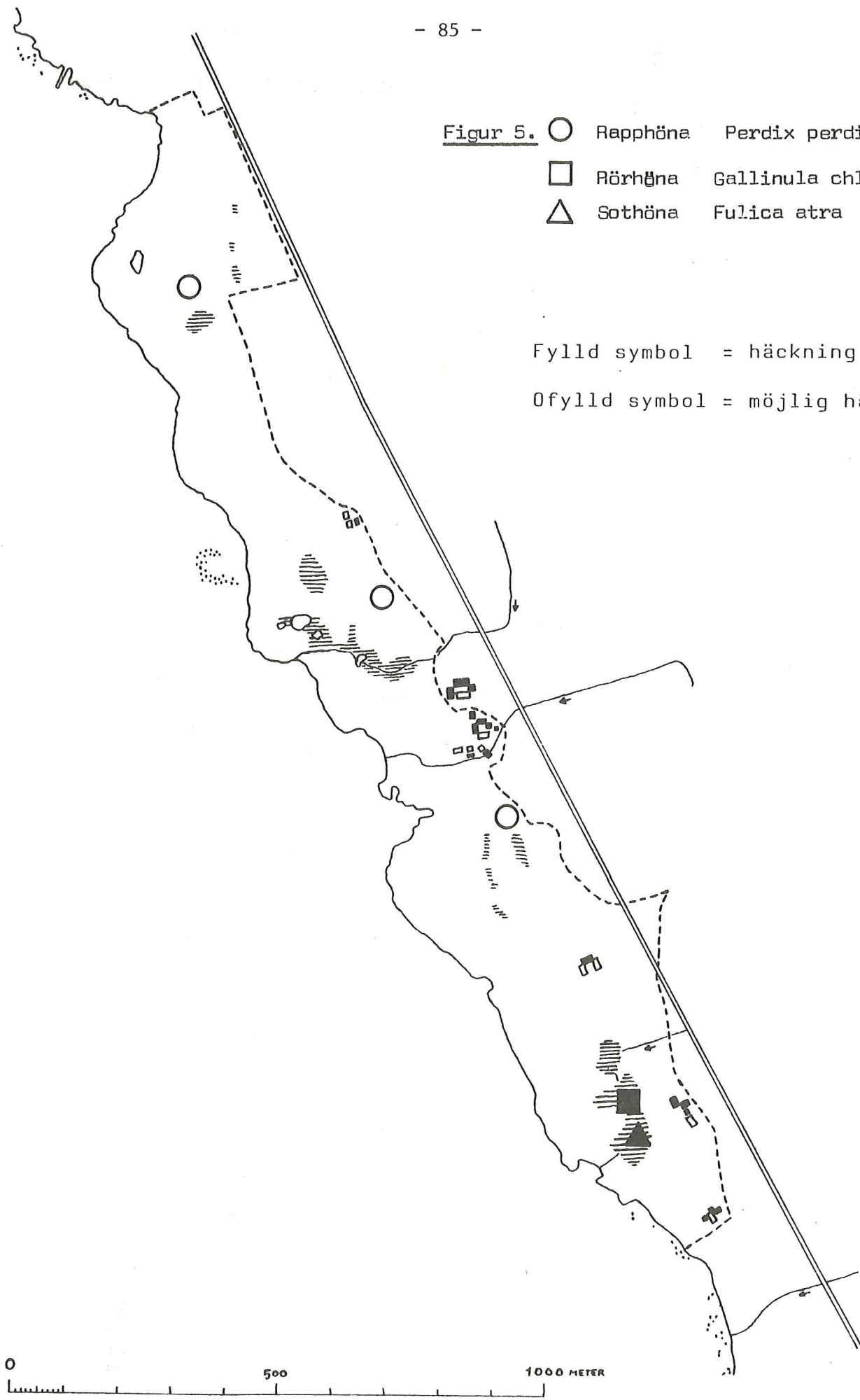

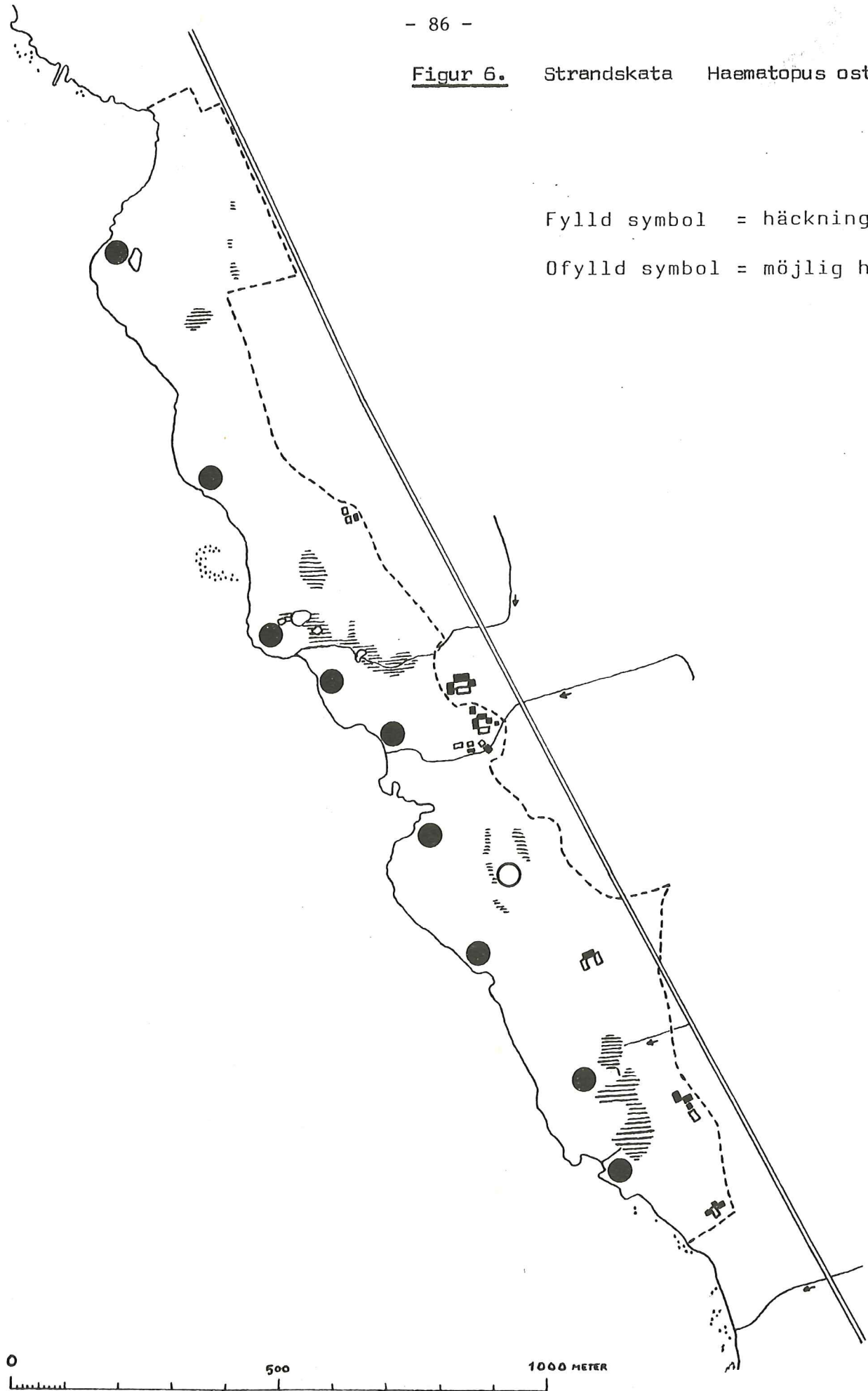
- Figur 5. ○ Rapphöna *Perdix perdix*
□ Rörhöna *Gallinula chloropus*
△ Sothöna *Fulica atra*

Fylld symbol = häckning

Ofylld symbol = möjlig häckning

Figur 6. Strandskata *Haematopus ostralegus*

Fylld symbol = häckning

Ofylld symbol = möjlig häckning

0 500 1000 METER

Figur 7. Större strandpipare *Charadrius hiaticula*

Fylld symbol = häckning

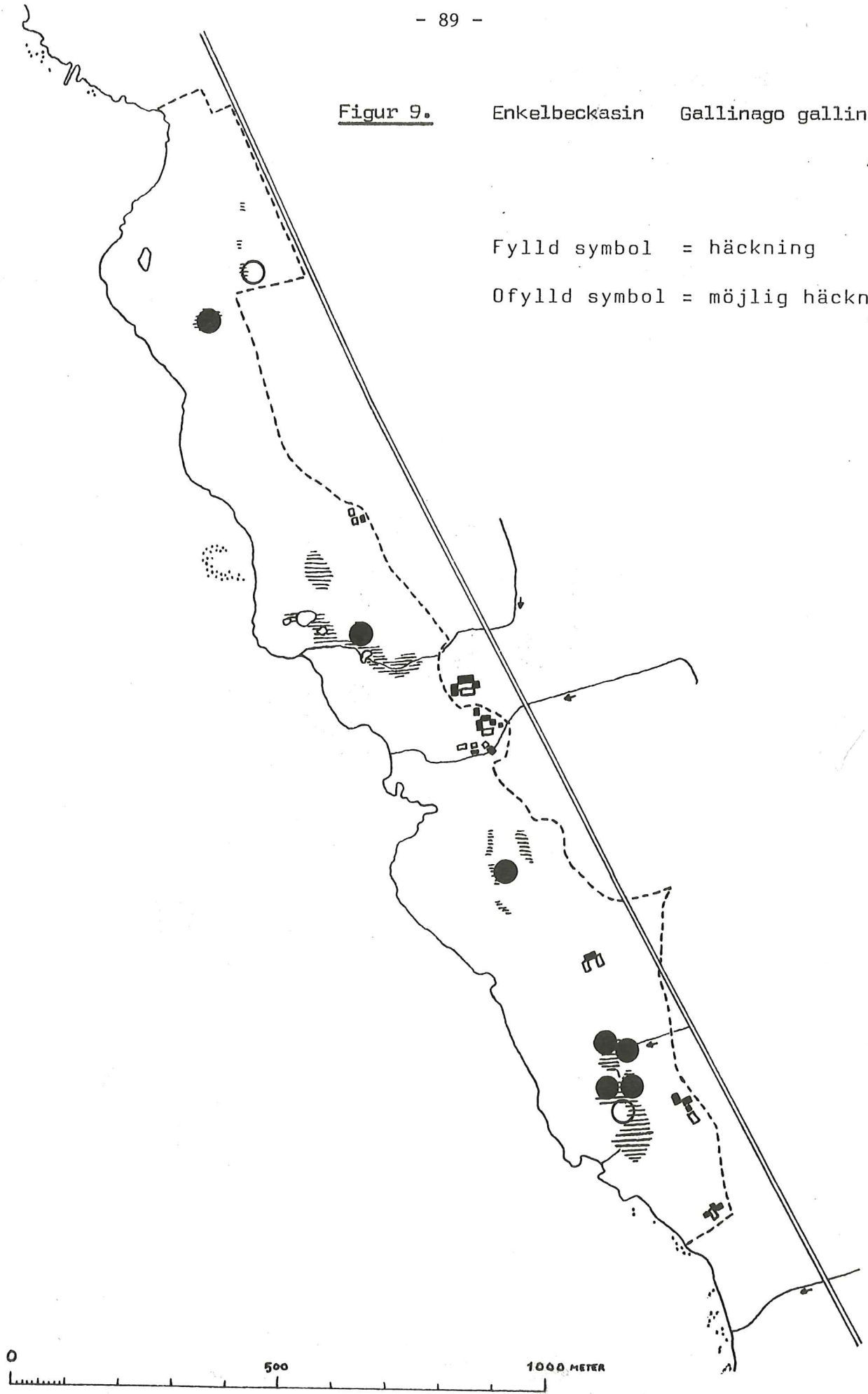
Ofylld symbol = möjlig häckning

Figur 9. Enkelbeckasin Gallinago gallinago

Fylld symbol = häckning

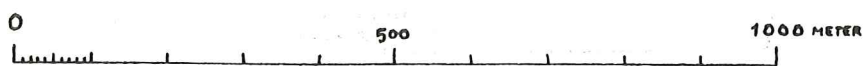
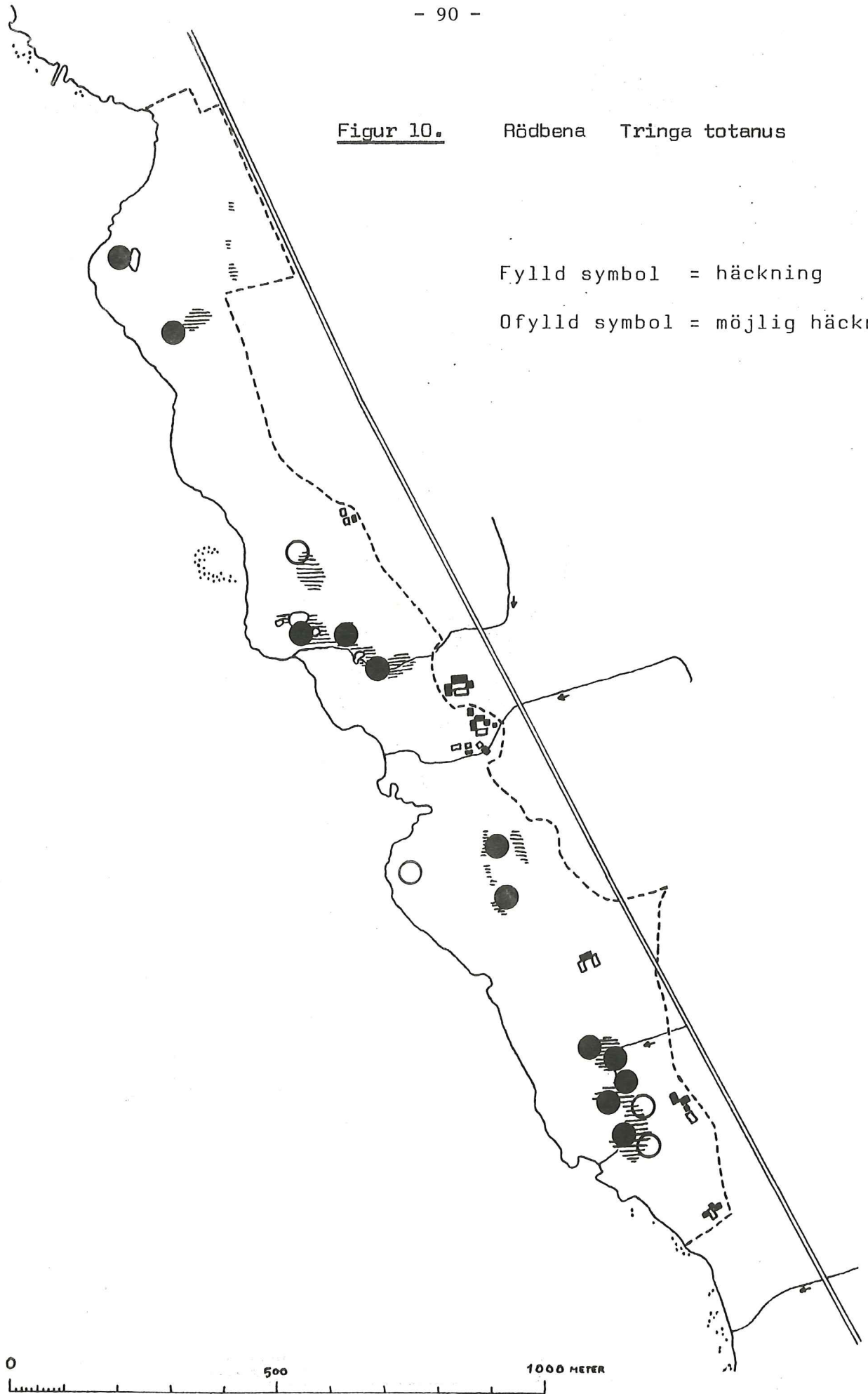
Ofylld symbol = möjlig häckning

Figur 10. Rödbena *Tringa totanus*

Fylld symbol = häckning

Ofylld symbol = möjlig häckning

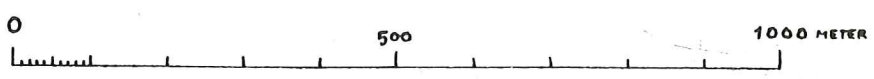
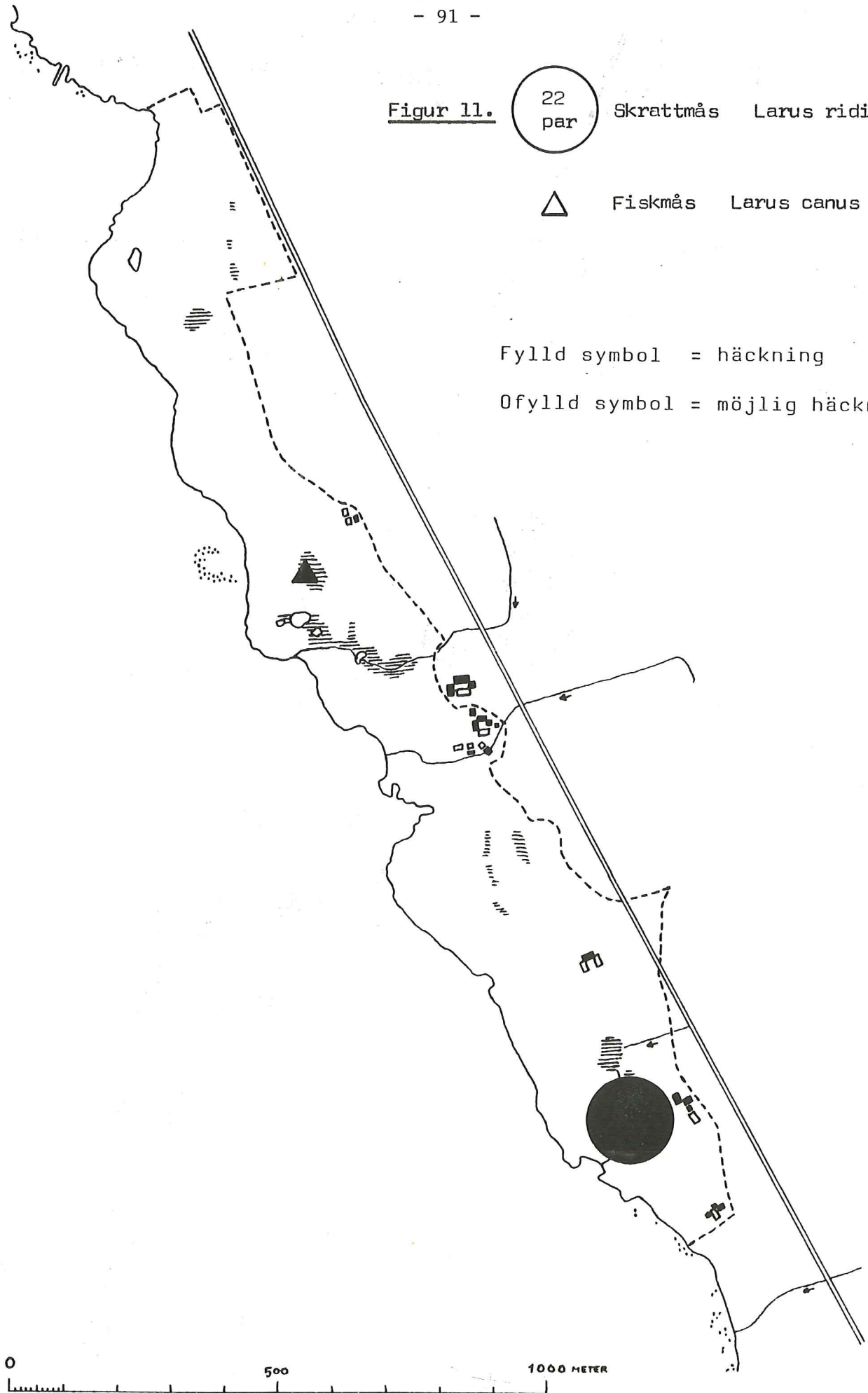
Figur 11.

22 par   Skrattnås   *Larus ridibundus*

△   Fiskmås   *Larus canus*

Fylld symbol = häckning

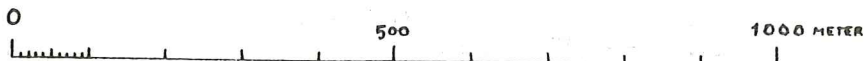
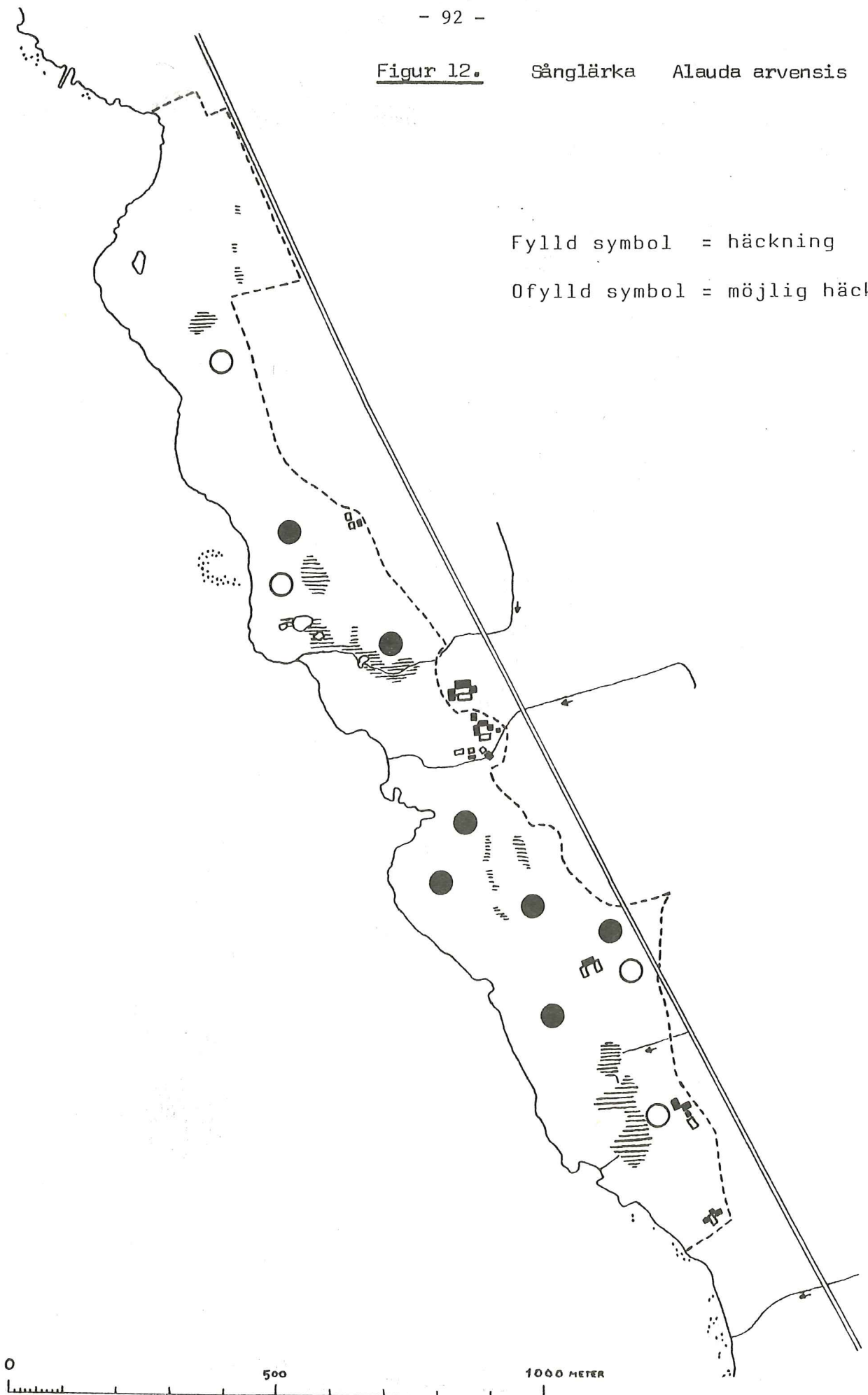
Ofylld symbol = möjlig häckning

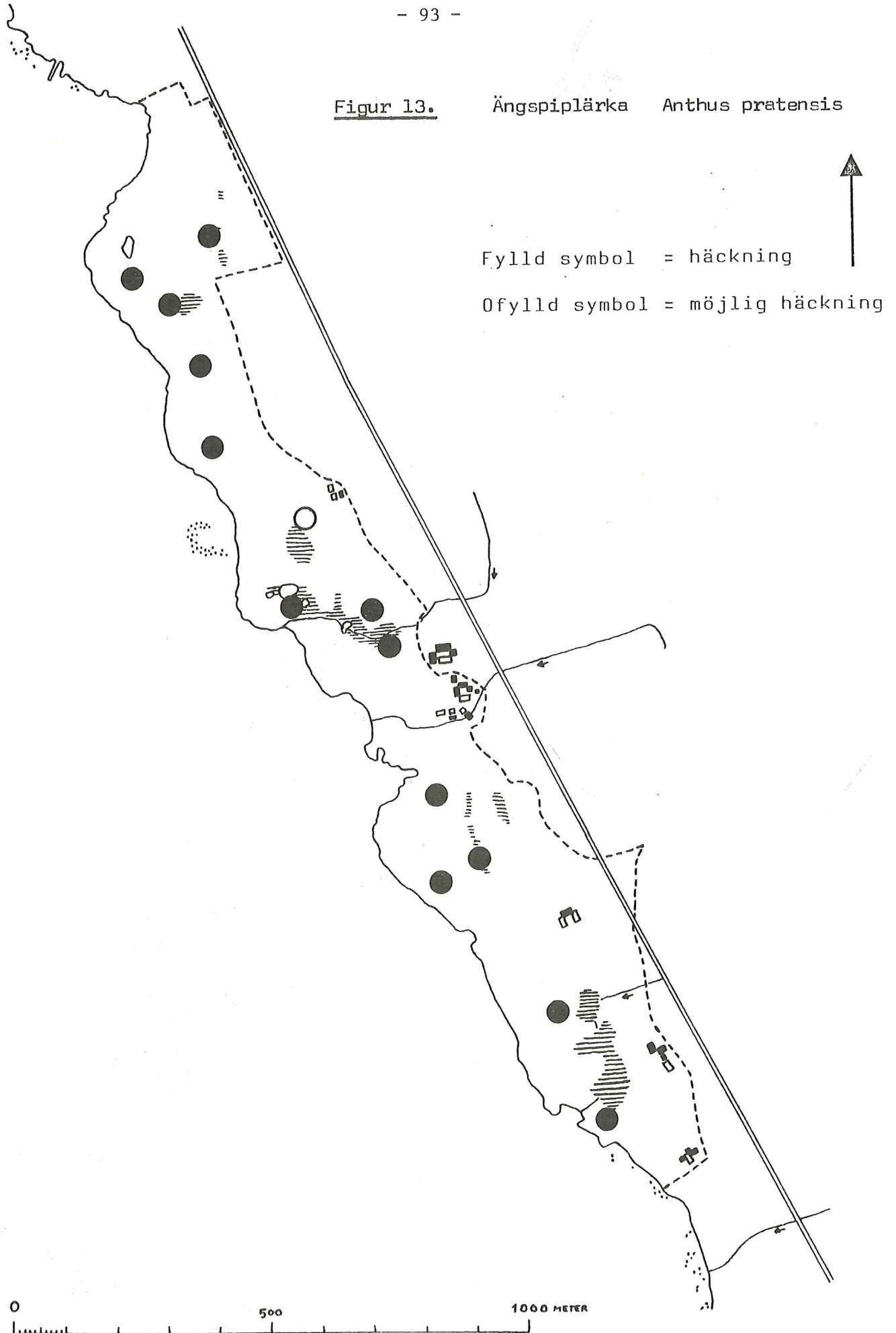
Figur 12. Sånglärka *Alauda arvensis*

Fylld symbol = häckning

Ofylld symbol = möjlig häckning

Figur 13. Ängsplärka *Anthus pratensis*

Figur 14. Järnsparv *Prunella modularis*

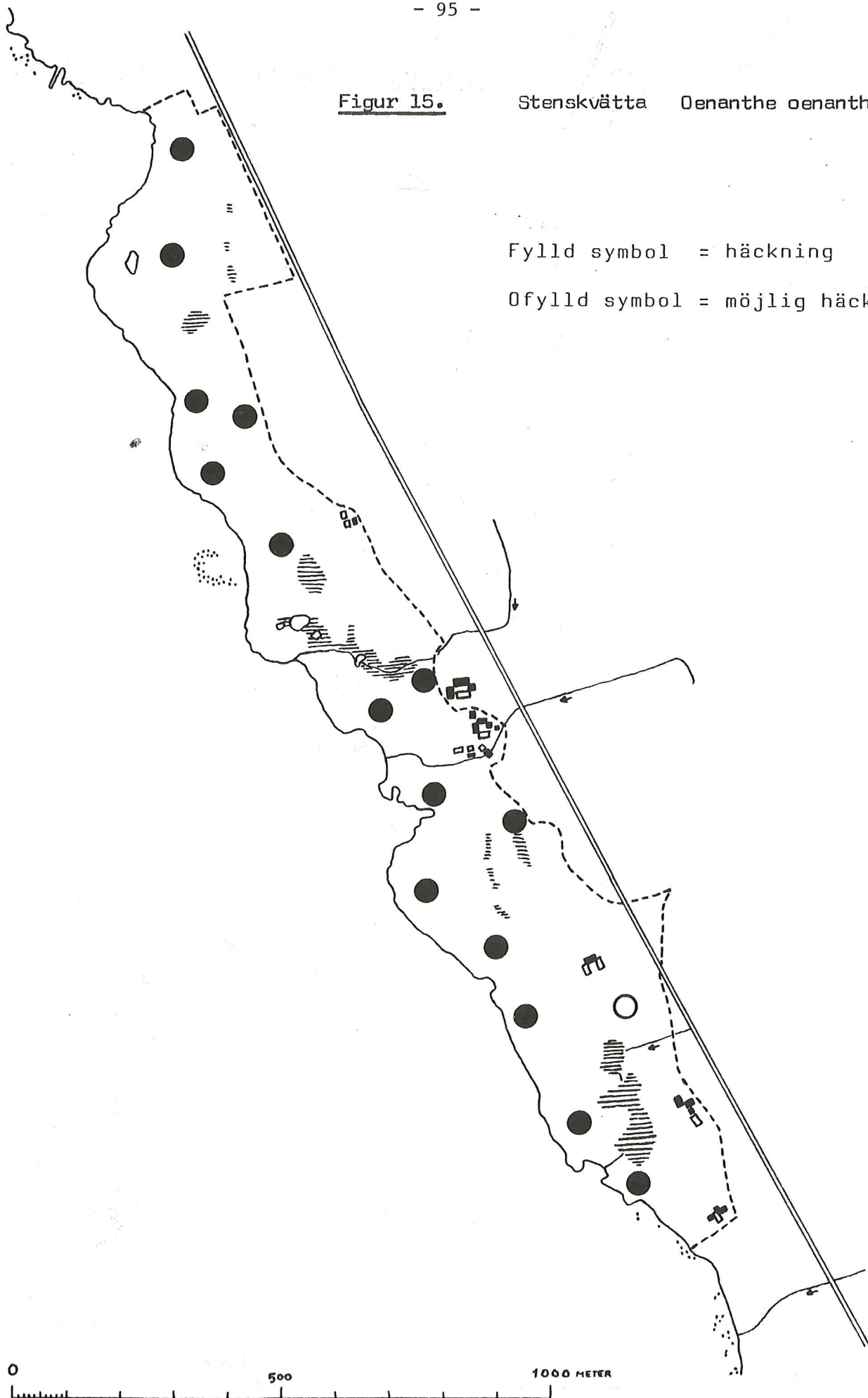

Figur 15.

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe*

Fylld symbol = häckning

Ofylld symbol = möjlig häckning

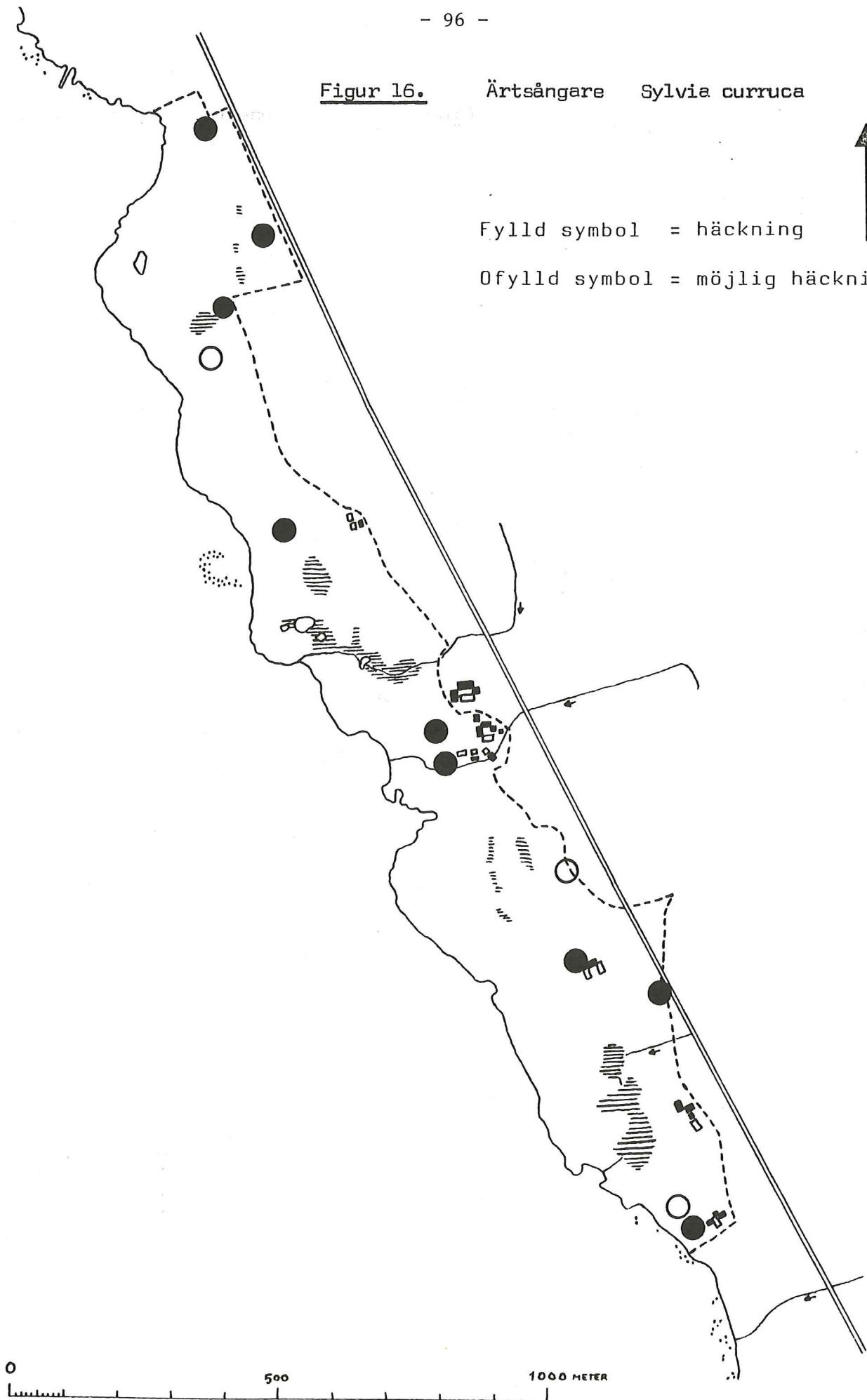

0 500 1000 METER

Figur 16. Ärtsångare *Sylvia curruca*

Fylld symbol = häckning

Ofylld symbol = möjlig häckning

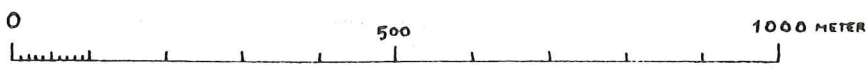
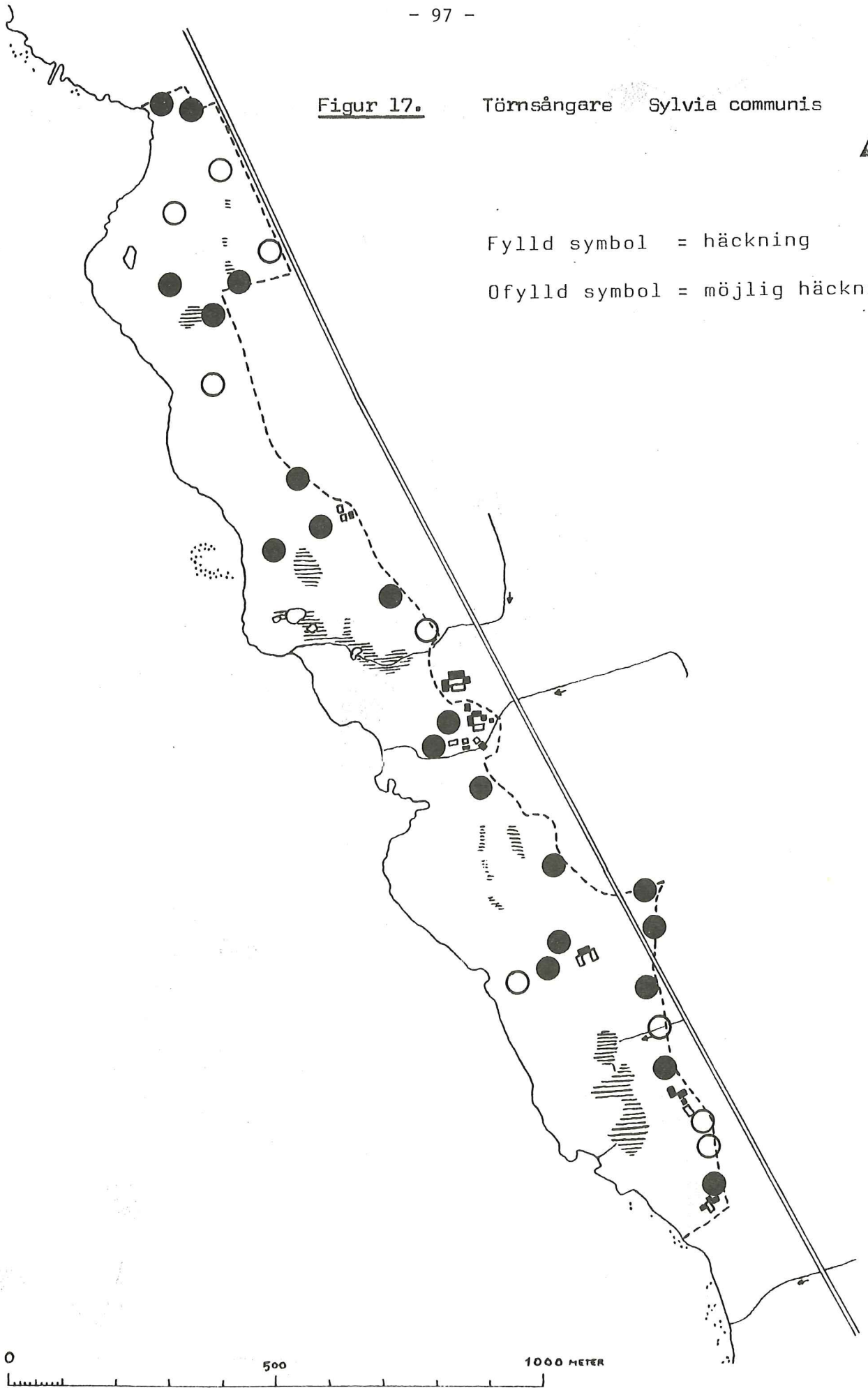

Figur 17.

Törnsångare *Sylvia communis*

Fylld symbol = häckning

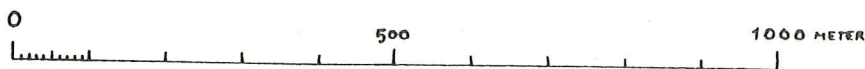
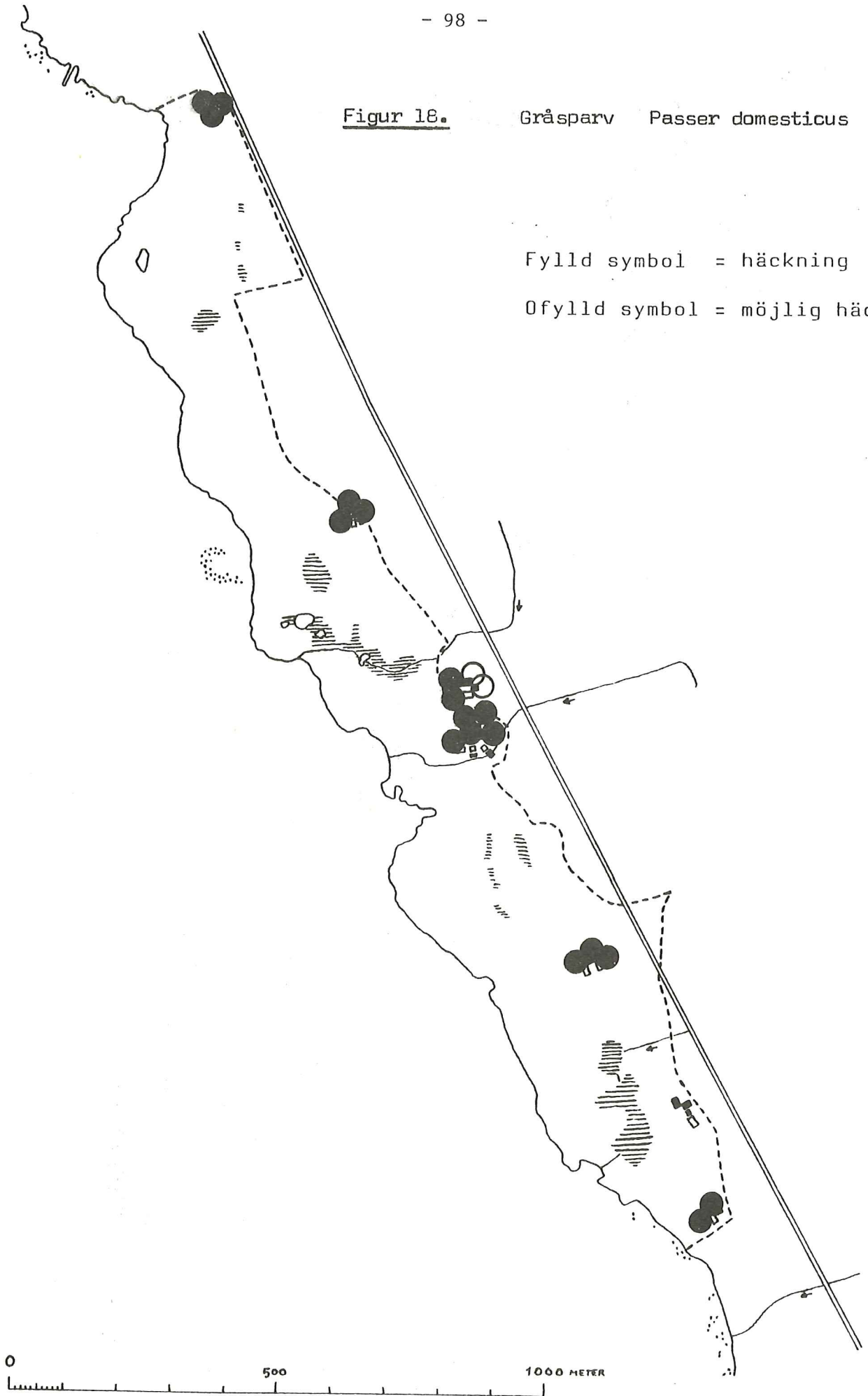
Ofylld symbol = möjlig häckning

Figur 18. Gråsparv *Passer domesticus*

Fylld symbol = häckning

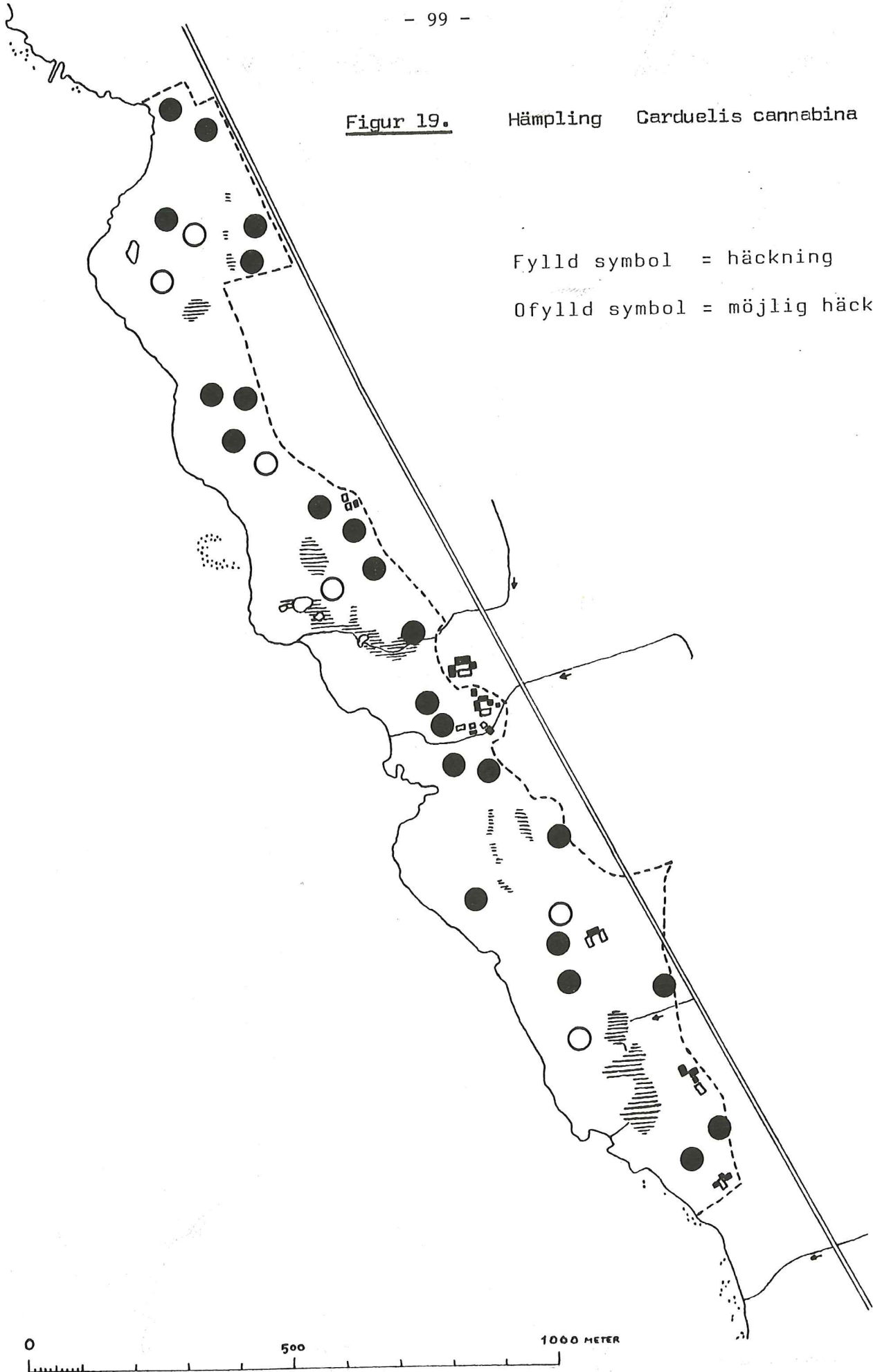
Ofylld symbol = möjlig häckning

Figur 19. Hämpling *Carduelis cannabina*

Fylld symbol = häckning

Ofylld symbol = möjlig häckning

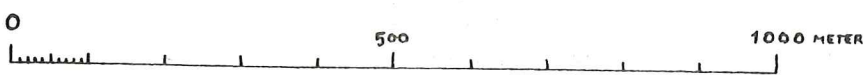
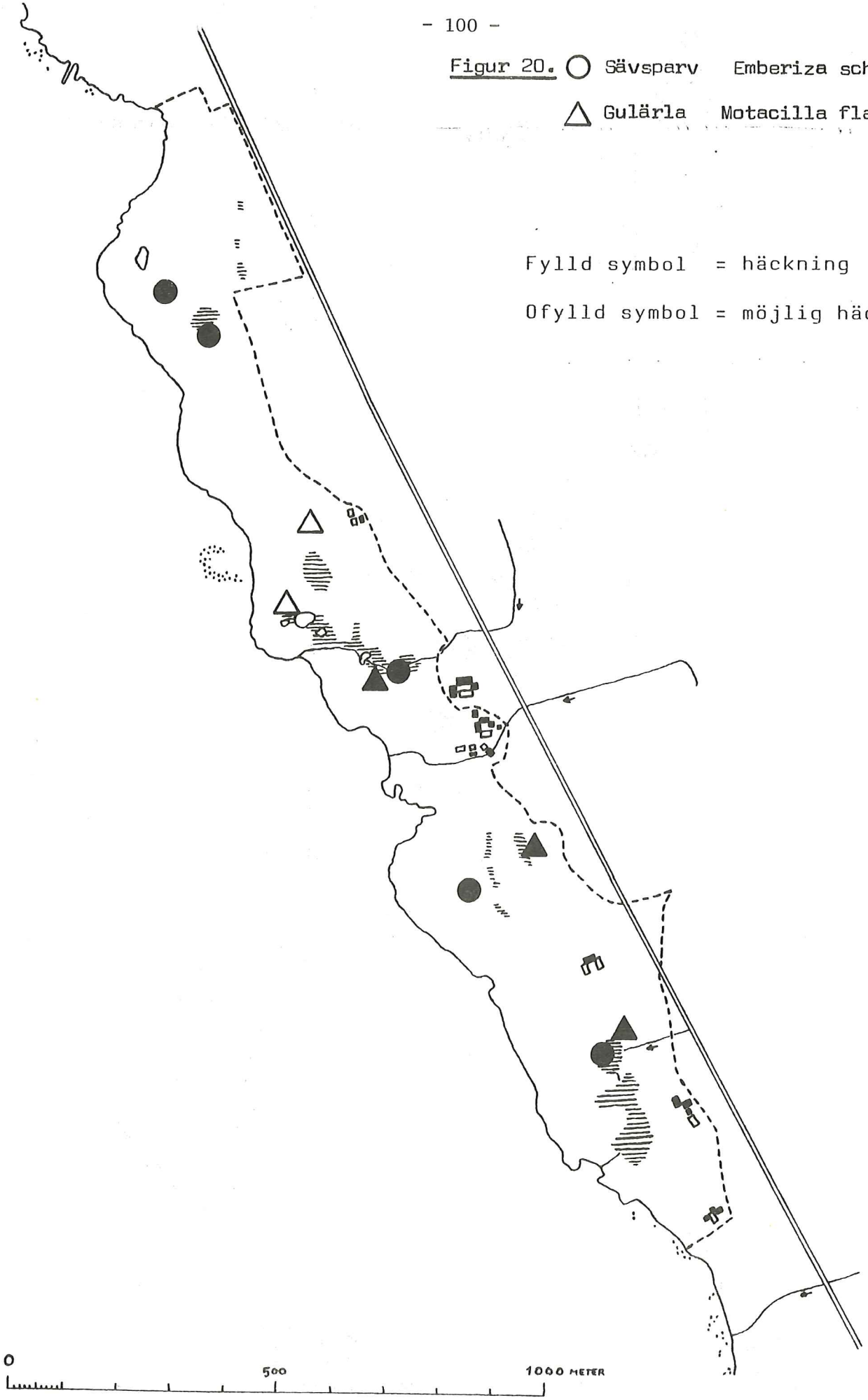

Figur 20. ○ Sävsparv *Emberiza schoeniclus*

△ Gulärta *Motacilla flava*

Fylld symbol = häckning

Ofylld symbol = möjlig häckning

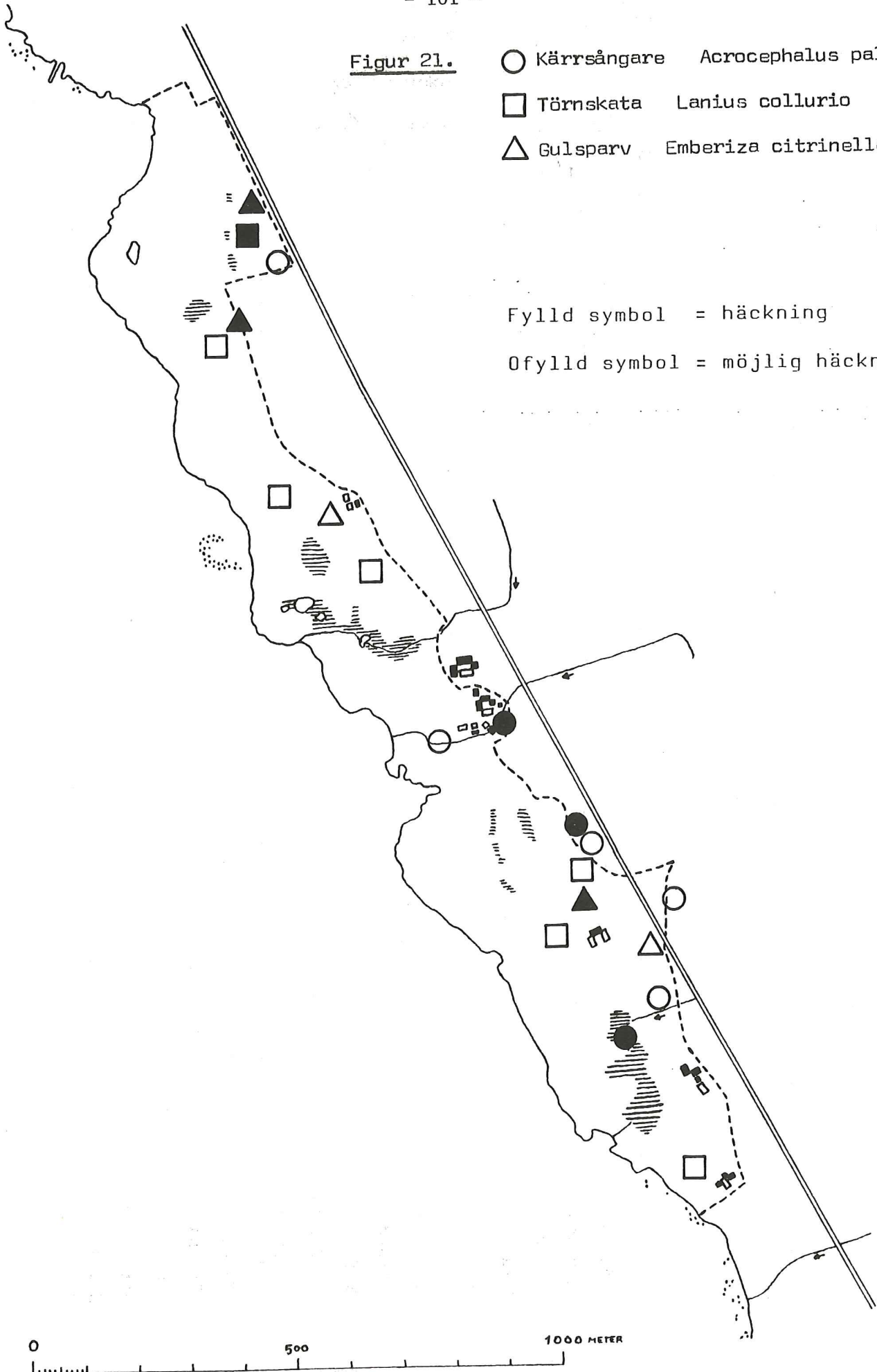

Figur 21.

- Kärrsångare *Acrocephalus palustris*
- Törnskata *Lanius collurio*
- △ Gulsparv *Emberiza citrinella*

Fylld symbol = häckning

Ofylld symbol = möjlig häckning

Tabell 1. Häckfåglar 1980.

Antal par av respektive art, totalt och fördelade på delområdena A-E. Uppgifter som avser enbart möjlig häckning (fårre än tre registreringar av revirhävande fåglar) är inom parentes.

A r t	A n t a l p a r					T o t a l t
	Delområde: A	B	C	D	E	
Knölsvan			1		1	2
(Gravand			(1)	(3)	(1)	(7)
Gräsand	2	2	3-5	(1)	4	11-14
(Bläsand					(1)	(1)
(Kricka			(1)		(1)	(2)
<hr/>						
Årta			1		(1)	1-2
Skedand			(1)		1-2	1-3
(Ejder			(1)	(1)		(3)
(Småskrake					(2)	(2)
(Rapphöna	(1)		(1)	(1)		(3)
<hr/>						
(Fasan			(1)			(1)
Rörhöna					1	1
Sothöna					1	1
Strandskata	1	1	3	2-3	2	9-10
St. strandpipare			1	3	2	6

A r t	A n t a l p a r					T o t a l t
	Delområde: A	B	C	D	E	
Tofsvipa	2	3	6-10	6	10-16	27-37
Enkelbeckasin	(1)	1	1	1	4-5	7-9
Rödbena	1	1-2	2-3	3	5-7	12-16
(Drillsnäppa)					(1)	(1)
Skrattmås					22	22
Fiskmås		1				1
(Gök)	(1)	(1)		(1)	(1)	(4)
Sånglärka		1-2	1-2	4	1-3	7-11
Ladusvala			3			3
Hussvala			1		1	2
Ängspiplärka	2	3-4	3	3	2	13-14
(Skärpiplärka)		(1)				(1)
Gulärla		(1)	1-2	1	1	3-5
Sädesärla	1		2	1	2	6
Gärdsmyg		1				1

A r t	A n t a l p a r					T o t a l t
	Delområde: A	B	C	D	E	
Järnparv	2	2-3	3	1	1-3	9-12
Näktergal	1			1	2	4
Buskskvätta	(1)	1				1-2
Stenskvätta	2	4	2	4	3-4	15-16
Koltrast	1			1		2
Kärrsångare	(1)		(1)	2-4	1-2	3-8
Ärtsångare	2	2-3	2	1-2	2-3	9-12
Törnsångare	4-7	4-5	3-4	6-7	3-6	20-29
(Trädgårdssångare	(1)		(1)		(1)	(3)
Lövsångare	2	(1)				2-3
Talgoxe			1			1
Törnskata	1	(2)	(1)	(2)	(1)	1-7
Stare			1		2	3
Gråsparv	3	3	7-9	3	2	18-20

A r t	A n t a l p a r							T o t a l t
	Delområde: A	B	C	D	E			
Pilfink	1	1	1		3		6	
(Bofink					(1)		(1)	
Grönfink			1	1	1		3	
(Steglists				(1)			(1)	
Hämpling	5-7	5-6	4-5	5-6	4-5		23-29	
Gulsparv	1	1-2		1	(1)		3-5	
Sävspurv	1	1	1	1	1		5	

A r t	nov	jan	sep	jan	sep	jan	mar	sep	jan	mar	sep	jan	mar	sep	jan	mar	sep	jan
	73	74	74	75	75	76	76	76	77	77	77	78	78	78	79	79	79	80
Vigg						1									1			2
Ejder	25	10	280	5	155	9	11	269	2	221	73	17	27	135	22	31	149	2
Sjöorre											1							
Svärta											7				1			
Knipa	4			6		4	5	6	6	17		4	16		18	8		9
Småskrake	1			4		6	1	8	8	22		7	15		3	4		1
Sothöna		60		6	1	15	205	89	89	270	143	298		169	85			
Totalt	27	190	483	241	259	274	394	346	492	799	165	466	616	261	720	309	193	166

— januari 1974-80 = 364

— mars 1976-79 = 530

— september 1974-79 = 301

Meddelanden från Länsstyrelsen i Malmöhus län, naturvårdsenheten

- 1978:1 Kullabergs häckfåglar
1978:2 Konsekvenser för täktverksamheten och grusförsörjningen i Västra Skåne om fasta förbindelser anläggs över Öresund
1978:3 Översiktliga volymläsningsberäkningar av i ytan liggande grusförekomster i Västra Skåne
1978:4 Rapport rörande fördelning och kvalitet av berg- och jordarter i Sydsverige och Danmark med avseende på grusproduktion
1978:5 Häckfågelfauna i Foteviksområdet
1978:6 Christinelunds lövskogsreservat - vegetation och fauna
1978:7 Kustområdet mellan Skäret och Svanshall - vegetation och markhistoria
- 1979:1 Markinventering av landskapet mellan Hörby och Långaröd inom Hörby kommun
1979:2 Vegetationsundersökningar på Kullaberg
1979:3 Sjöinventering i Malmöhus län
1979:4 Våtmarker i Malmöhus län
1979:5 Måkläppen 1900-1978
- 1980:1 Hagestad naturreservat
1980:2 Välleröds kärr i Fyledalen
1980:3 Klingavälsån. Vattenundersökningar 1980
- 1981:1 Stångby mosse
1981:2 Luftkvaliteten i Malmöhus län
1981:3 Allarps berg
1981:4 Krankesjön. En fågelsjöns utveckling under 50 år
- 1982:1 Alléer vid Övedskloster och Silvåkra
1982:2 Naturminnen i Malmöhus län
- 1983:1 Vombsjön. Faktasammanställning 1983
1983:2 Utvärdering av verksamheten med försöksreservat för kronhjort i Skåne 1971-1982
1983:3 Möllehässle naturreservat